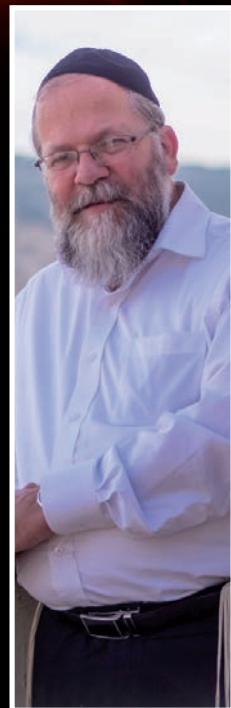

עַל הַנְּסִיּוֹת

סיפורם המופלא של תורמי כליה

מתנת חיים
מתנדבים למען השתלת כליה

ה ת ו כ ו

14

רב חסד - הרב דניאל מן העוסק
בדיינות, בדק את נושא תרומת
הכליה באופן מדוקדק. מה שהוא
לא שיער זה זהותו המפתיעה של
הנתרם

18

להציל משפחה שלמה
רינה אדרי תרמה כליה לאישה
חולה, אמא לילד בן שנה וחצי. "אי
אפשר לתאר את גודל הסיפוק"

20

לחלץ יהודי מגיהנום
לפני שהרב עקיבא קאלשין ניגש
לתרומת כליה, הוא החליט לבדוק
כמה מצוות הוא מקיים בדרך.
התוצאה הפתיעה אותו

4

אחים לתרומה - כשר' יהודה
קרייף החליט שברצונו לתרום
כליה, הוא גילה שאחיו הגדול
הקדים אותו. כשנתיים לאחר מכן
עבר גם יהודה את הניתוח

9

תרומה לפי ההלכה
כשיוסי גרינבוים ביקש לתרום
כליה הוא היה מוכן לעשות זאת
באותו רגע, אך יד ההשגחה הובילה
לעיכובים ולספקות הלכתיים

12

מתנת חיים לתורם
ולנתרם - אפרת בדיחי שתרמה
כליה, מספרת מכלי ראשון על
המתנה הגדולה שקיבלה

כְּתָר יִתְנוּ לָךְ

עשר שנות פעילותה של עמותת "מתנת חיים" הביאו אותה השבוע בס"ד אל ההשתלה ה - 620.

620 השתלות כליה - כמניין כת"ר - עברו תחת ידיה מאדם לאדם להציל ולהעניק חיים, בחסדי שמים ובאצילות אנוש. מרטיט לחשוב, כמה כבוד שמיים נתרבה בעולם! כמה נחת רוח לבורא יתברך, "ישמח ה' במעשיו".

כתר יתנו לך, ריבונו של עולם, מלאכים המוני מעלה. אבל עם אלה אין לנו שיג וְשיח. אין לנו, פשוטי עם, "מהלכים בין העומדים האלה". לעומת זאת, במסדרונות המוליכים אל חדרי הניתוח בהתנדבות, אנחנו זוכים כמעט מידי יום להיפגש "עם עמך ישראל קבוצי מטה"; עם אלה האמונים על "יחד כולם קדושה לך ישלשו". הם חיים את יסוד היחד ממש, אגודה אחת עם אחיהם הזקוקים לכליתם, כדי לשוב ולחיות; הם הפשט של "ואהבת לרעך - כמוך ממש".

אנחנו מלווים אותם אל חדרי הניתוח פנימה, ממתינים בתפילה רוטטת לצאתם מן הקודש בשלום בלי פגע, מלווים אותם חזרה אל שגרת חייהם. ולבנו תפילה: תערב עליך, מלכו של עולם, מתנת הערבות ההדדית שהם מקריבים לפניך. תהא לך מנחתם - הכתר והכבוד לחי עולמים, מלך חפץ בחיים. אמרו חז"ל (בילקוט תהילים) החסד עומד לו לאדם עד סוף כל הדורות.

יהי רצון שיגולו רחמיך, ותתנהג עמנו במידת הרחמים, ותשלח רפואה שלימה לכל חולי עמך.

**הרב ישעיהו הבר
י"ר "מתנת חיים"**

מתנדבים למען השתלת כליה
מיסודו של הרב ישעיהו הבר

מתנת חיים, כנפי נשרים 15, בית התאומים גבעת שאול ירושלים
טלפון: 0755-500-02 מקט: 0757-255-072
matnate@gmail.com | www.kilya.org.il

מו"ל: ירח טוקר | עורכת גרפית: חוה סין שלום
עריכה: הדס אפיק | הפקה: מירי שבתאי
שיווק והפצה: משרד פרסום בורדו

צילומים: לייזר רביבו, קובי הר צבי מנחם שלאס,
נתנאל קרייך, יואל סוויסה moment studio

22

תרומה מתוך שלוה - שנתיים חלפו מאז שהרב אהרון קנטור ביקש לתרום כליה, ואז במפתיע הוא קיבל שיחת טלפון

24

תרומה לעם היהודי

רות דינר עלתה לארץ, התגיירה, הקימה משפחה ובשנה האחרונה תרמה כליה לרב יצחק בירנבוים מכפר חסידים

28

חיים של סיפוק

במשך שנתיים שלמות המתין הרב שלמה שפירא ליום בו יתרום כליה. והכל התחיל מכך שהוא התקשר לגמרי במקרה לרב הבר

30

ידעתי, אתרום עוד השנה

עקשנות ודבקות במטרה, הן שסייעו לאסתי לרר לתרום כליה בגיל 28

כשר' יהודה קרייף
החליט שברצונו לתרום
כליה, הוא גילה שאחיו
הגדול הקדים אותו.
כשנה וחצי לאחר מכן
עבר גם יהודה את
הניתוח לתרומת כליה,
כשהוא מלווה באחיו
המסור. **ומה אומרת על
כך אימא שלהם?**

אחים

לתרומה

בכל פעם מחדש קראתי את הסיפורים על התורמים שדיברו אליי מאוד. היה ברור לי שגם אני רוצה לעשות את זה

היה זה לפני קצת פחות משנתיים, כאשר ר' יאיר קרייף, תושב מודיעין עילית, אושפז בבית החולים איכילוב לתרומת כליה שעברה בס"ד בהצלחה מרובה.

ר' יאיר תרם את כלייתו ליהודי יקר, שאת בריאותו לא היה יכול לקנות בכסף, אלא רק על ידי גמילות חסד ותרומה. ר' יאיר היה השליח הטוב להביא לו בריאות ומזור.

באותה תקופה ליוותה משפחת קרייף את ר' יאיר בהתרגשות רבה, וכך גם חבריו וידידיו תושבי אחוזה ברכפלד - מודיעין עילית. כולם ידעו על התרומה (יאיר טרח ליידע באופן רשמי ערב קודם), ומצאו את עצמם שותפים, מתפללים ומתרגשים.

לפני חודשים ספורים חוותה משפחת קרייף שוב את אותה חוויה מפעימה, רק שהפעם עם הבן הנוסף - ר' יהודה קרייף, שהחליט גם כן לתרום. ולא, הוא דווקא לא עשה זאת בעקבות אחיו הגדול, אלא הרעיון עלה במוחו עוד קודם.

האח שהקדים

"כמו רבים אחרים, גם אני נחשפתי למתנת חיים דרך עלוני סיפורי התורמים", מספר ר' יהודה. "בכל פעם מחדש קראתי את הסיפורים על התורמים שדיברו אליי מאוד. היה ברור לי שגם אני רוצה לעשות את זה, אבל משום מה הדבר לא עבר לפסים מעשיים. עם כל עלון שיצא אמרתי בליבי: 'כמה מסכנים החולים, כמה קל לתרום, ואיזה חסד עצום הוא זה'. לאט-לאט שיתפתי את אשתי שלקח לה זמן לעכל את הרעיון, אך בהמשך היא הפכה לתומכת נלהבת. הבנתי שהדברים מתחילים להיות רציניים ושאפשר להתקדם.

"בדיוק באותה תקופה", הוא מספר, "אני מקבל טלפון מאימא שלי, שכבר ידעה על כך שאני מתעניין בנושא הזה של תרומת כליה. 'אל תשאל', היא אומרת לי ונשמעת נסערת, 'זוכר ששוחחנו על איזה משהו שמאוד מאוד דיבר אליך, ולקח לאשתך זמן להתחבר אליו?' כמובן שאני מבין מיד במה מדובר, והיא ממשיכה: 'אז את המשהו הזה בדיוק אחיך עומד לעשות - ביום ראשון הקרוב יאיר יתרום כליה'.

"צמרמורת עזה עברה לי בכל הגוף, אבל האמת היא שלא הופתעתי", אומר יהודה, "ידעתי שמתאים לאחי יאיר לקבל כזו החלטה, ממש כמו כפפה ליד. זו לא הייתה הפתעה עבורי, אבל כן הייתה תחושה חזקה של התלהבות והתרגשות. הרעיון לתרום כליה נעשה חי, מוחשי, וקרוב מאוד, הרי זה אח שלי.

"עם זאת", הוא מוסיף, "דווקא לאחר שאחי תרם, חייבתי את עצמי לגנוז את הרעיון לתקופה מסוימת. ידעתי שלאימא שלי היה קשה להסתגל לרעיון התרומה, שהרי בכל זאת מדובר בניתוח, והבנתי שאני חייב לתת לה את מרווח הזמן להירגע, ולא להפיל את זה עליה שוב. בינתיים השתתפתי בסעודת ההודיה שיאיר עשה, ופגשתי שם את הרב הבר. שוחחנו וסיפרתי לו שאני רוצה מאוד לתרום אך מתלבט בגלל אימא, והוא המליץ לי להמתין.

"לאחר זמן מה, כשחשתי שאימא השלימה עם התרומה של יאיר, ואפילו התחברה לרעיון כשראתה שהכול עבר בשלום, התחלתי לעבור את הבדיקות בזו אחר זו. ניגשתי גם לוועדות, אך בינתיים העדפתי לא לומר לאימא דבר ולא שיתפתי אותה, בכדי שלא תילחץ. מה שכן - שוחחתי עם הרב הבר וביקשתי ממנו שהניתוח יתקיים בהקדם, שכן רעייתי עמדה לפני לידה, וחשוב לנו שהדברים לא יהיו סמוכים יתר על המידה.

"הרב הבר הבין את נחיצות העניין, ובסופו של דבר נקבע הניתוח לתאריך שהתאים עבורנו. כבר התחלנו להתרגש מאוד. הניתוח נקבע ליום ראשון, ואנחנו עסקנו בתכנונים לגבי מי יבוא לשמור על הילדים, ומה בדיוק יהיה, כשלתע מצלצלת אלינו מתאמת ההשתלות, ומודיעה שהמושתל צריך לעבור צנתור פתאומי, ואי אפשר לדעת איך הוא יגיב לכך. אם הצנתור יעבור בהצלחה אז הוא יוכל לקבל את הכליה במהלך השבוע הקרוב, אך אם משהו יסתבך ייתכן שהניתוח יצטרך להידחות בכמה חודשים".

איך הרגשת עם זה?

"כמובן שהתאכזבתי מאוד. אחרי שאתה מחכה וסופר את הימים, קשה לשמוע על כך שהתכניות נדחות לזמן בלתי ידוע, אך הזכרתי לעצמי שהכול משמיים. בסופו של דבר הצנתור עבר בהצלחה, והניתוח נקבע לשבוע שלאחר מכן, ממש לא רחוק מהתאריך הקודם.

"בשלב הזה", הוא מוסיף, "הבנתי שאין לי ברירה ואני חייב לשוחח עם אימא. ממש התלבטתי איך לעשות זאת, כי ידעתי שמרגע שאספר לה, ייתכן שהיא לא תעצום עין כפשוטו עד לניתוח. לבסוף, ממש בערב הניתוח, עליתי עם רעייתי לירושלים עיר הקודש, ולאחר תפילה נרגשת בכותל המערבי נסענו לבית הוריי, וישבתי עם אימא. שוחחנו, וכמו במקרה העלינו את נושא הכליה. אני משער שאימא שהיא אישה חכמה, לא שכחה שאני מתעניין בתרומה ושיערה שלא אעזוב את הרעיון, אך בהחלט לא חשבה שזה יגיע כל כך מהר. ניצלתי את ההזדמנות ושאלתי

ראתה את זה, היא שאלה אותי: 'אתה רוצה לדעת מיהו המושטל שלך?' השבתי בחיוב, ואז היא המשיכה: 'הנה הוא, מאחוריך'. סובבתי את הראש וההתרגשות הייתה עצומה ממש."

ומיהו באמת המושטל שלך?

"מדובר ביהודי חביב במיוחד, בן פחות מ-50, אב לשניים. הוא חולה כבר כמה שנים, וכשפגשתי אותו בבית החולים ביום התרומה הוא היה נראה מבחינה פיזית ממש נורא. גם מבחינה נפשית השנים הקשות שעברו עליו בדיאלוזה ממש לא היטיבו אתו. הרגשתי שמחה עצומה בכך שאני זוכה להעניק לו מתנת חיים."

ר' יהודה נשלח להתארגן לקראת הניתוח ואז הגיע הרגע הגדול והמרגש מכל: "נפרדתי מאשתי והוכנסתי לחדר הניתוח. אי אפשר לתאר את המחשבות שעברו לי בראש באותם רגעים שבהם נסגרו הדלתות. חשבתי על כך שאני נכנס כעת לניתוח בגוף שלם, ויוצא עם חלק אחד פחות, ובזכות זה יש אדם אחר שעומד להתחיל חיים חדשים, עם אותו חלק שיוציאו מהגוף שלי. ההבנה הזו הייתה מטלטלת וריגשה אותי מאוד. "חשבתי גם על הזכות הנפלאה והמיוחדת בה זיכה אותי בורא עולם, הרי זו זכות שמעולם לא הייתה, 'תרומת כליה' זהו מושג שבקושי היה מוכר בעבר,

אותה, כבדרך אגב: 'אימא מה את אומרת? כמה זמן נראה לך שתצרי לדעת לפני התרומה שלי?' אימא הרהרה מעט ואז השיבה שנראה לה שהכי נכון יהיה לעדכן אותה ברגע האחרון, כך היא לא תהיה לחוצה למשך זמן רב. ואז לקחתי נשימה ארוכה והודעתתי: 'עכשיו אימא זה הרגע האחרון, מחר אני תורם!'"

איך היא הגיבה?

"בתחילה בהלם מוחלט. היא אמרה: 'יש לי כבר אחד, לא צריך שתיים', כשהיא מתכוונת לכך שיש לה בן אחד שתרם ואין צורך בבן נוסף. אבל אני השבתי לה בהלצה: 'אל תדאגי, אני תורם כליה אחת ולא שתיים'. בהמשך היא כבר ממש עודדה אותי ומאוד שמחה בכך. אני יודע שגם אצל אחי היו בתחילה חששות ואחר כך שמחה גדולה. זה רק טבעי שאימא דואגת לילדים שלה."

חיים חדשים מתחילים

לבית החולים הגיע יהודה בבוקר שלפני הניתוח, ובקבלה הוא פגש את מתאמת ההשתלות. "אני חייב להודות שלא התאפקתי, והסתכלתי על כל האנשים שבחדר ההמתנה, כשאני מנסה לנחש מי מבין אלו שנראים ממתנינים להשתלה עתיד להיות המושטל שלי", הוא מספר. "כשהמתאמת

והנה בימינו כמעט כל אחד יכול. חשתי שזו ממש שעת רצון מיוחדת ונדירה במינה, הייתה התרוממות רוח אדירה, כזאת שהלוואי והייתי חש כמותה בשעת נעילה של יום הכיפורים. את הרגעים הנשגבים הללו ניצלתי בתחינה ובקשה מעומק הלב, על מכרים וידידים הזקוקים לישועה."

הזיכרון הבא שלו מגיע לאחר שכבר התעורר. "האמת היא שעד לרגע האחרון חששתי מכך שמשהו יסתבך ושלבסוף לא ייקחו לי את הכליה. לאחר שהתעוררתי אני זוכר את עצמי ממשש את גופי, מנסה לחוש האם משהו אצלי באמת השתנה, ואז אני מגלה את יאיר אחי לצדי. הוא לוחץ לי את היד, ובעוד אני חצי מטושטש אני שומע אותו אומר לי: 'אל תדאג, הכול בסדר ועבר בהצלחה'."

יהודה מציין כי אמנם ההשתלה הגיעה לסיומה והוא שוחרר כעבור ימים ספורים, אך מבחינתו זה אינו סוף, אלא התחלה. התחלה של חיים חדשים שניתנו למושתל היקר שלו. התחלה גם של קשר מיוחד שנוצר ביניהם. "תקופה קצרה לאחר ההשתלה נולד לנו בן במזל טוב, בלידה שהייתה עם השגחה פרטית ממש. הרגשנו בחוש

שהקב"ה נמצא אתנו, וכביכול אומר לנו - 'אתם הצלתם את שלי, וכעת אני מציל את שלכם'. שמונה ימים לאחר מכן המושתל שלי הגיע לבריית. הוא אמר לי שוב ושוב: 'אתה אח שלי, יש לי חלק ממך וגם חלק בשמחות שלך'. בחודש הבא תתקיים בר מצווה לבנו הבכור ואני לגמרי מתכנן להגיע.

"אנחנו מדברים בטלפון לעתים קרובות", מוסיף יהודה, "ואני חייב לציין שמשיחה לשיחה, אני שומע איך שהקול שלו משתנה. בבית החולים הוא כמעט לא הצליח לדבר מרוב חולשה, וכעת השיפור כל כך מורגש ודרמטי".

כיום, מספר חודשים לאחר התרומה, אומר יהודה בכנות: "אני מספר לאנשים על כך שתרמתי והם כל כך נפעמים. אני רוצה לנצל את ההזדמנות כדי לומר להם - חבר'ה, אל תעשו מזה עניין, כי זה הרבה יותר פשוט ממה שזה נראה. הגיע הזמן שתרומת כליה תהפוך להיות דומה לתרומת דם, שלא יעשו ממנה סיפור גדול כל כך, כי זה לא מסובך, ולמעשה - כמעט כל אחד יכול. והכי חשוב, זה הסיפוק ותחושת ההודאה לבורא עולם, שנתן לי את האפשרות, וזיכה אותי בזכות הנדירה והמופלאה הזאת. זה משהו שאין יום שהוא לא עובר לי בראש".

מילה של אח

"לא רק קשר דם"

"היה מאוד מרגש כשיהודה תרם כליה", מספר ר' יאיר קרייף, אחיו של יהודה. "אמנם אחרי התרומה שלי, זכיתי לפעול לא מעט בנושא התרומות, לארגן כנסים, למסור הרצאות בנושא, וללוות כמה וכמה תורמים, בעיקר מאזור ברכפלד ומודיעין עילית שזוכים לתרום. ממש לקחתי על עצמי כשליחות לחבר אנשים לנושא, וללוות אותם. ברוך ה' יש עוד ועוד מתושבי מודיעין עילית זוכים לכך, והחזון שלי הוא שבכל עיר תהיה פעילות מקומית בנושא תרומת כליה. אבל ללוות אח, זה ממש לא כמו ללוות חבר, וגם לא כמו ללוות ידיד. זה הרבה-הרבה יותר".

"כעת, בנוסף לקשר הדם שקיים ביני לבין יהודה יש גם חוט מקשר נוסף. רבים מהתורמים מציינים שהם מרגישים כמו בני משפחה, ואנחנו, לא רק 'כמו', אלא באמת כאלו. אנחנו נוהגים לומר לאימא: 'הכול בזכותך, כי הרצון לתרום ולעשות חסד הגיע ממך', ואימא רק מפנה אצבע לסבתא שלנו שהיא בת למעלה מ-80, ואומרת: 'הכול בזכותה, כי הכול מתחיל בשורשים'."

"והסבתא", הוא מוסיף בחיך, "הסבתא תמיד חוזרת ואומרת שאילו היה באפשרותה לתרום - גם היא הייתה עושה זאת..."

תרומה לפי ההלכה

"אני חושב שכל אחד שניגש לתרום כליה נתקל בקושי", פותח ואומר יוסי גרינבוים שזכה לעבור את חוויית התרומה מזווית מיוחדת מאוד. "יש אנשים שמתקשים כשהם באים לקבל החלטה, יש כאלו שמתקשים לעבור את הבדיקות, יש שהמשפחה שלהם לא מספיק תומכת. אצלי מכל הבחינות האלו הכול היה מושלם. מהרגע שבו החלטתי על התרומה היה ברור לי שאני הולך לקראתה בצעדי ענק. לא חששתי, אפילו לא מעט. יש לי ידע רפואי נרחב וידעתי שהכול בסדר, ומעבר לכל - בטחתי בהקב"ה. הקושי והעיכוב הגיעו ממקום אחר לגמרי, וכדי להבין זאת, צריכים לשמוע את הסיפור שלי מתחילתו".

ההחלטה מתקבלת

תחילת הסיפור של גרינבוים היא בסעודת שבת שגרתית, כאשר התארח אצל הוריו יחד עם אחותו וגיסו. "גיסי הוא תלמיד של הרב ישעיהו הבר לשעבר, עוד מהתקופה בה הוא למד ביישיבת וולפסון, שם הרב מלמד. הוא מאוד מעריך אותו ויצא לו להזכיר את שמו על יד השולחן ולספר על פעלו העצום של הרב ושל העמותה שהקים. גיסי ציין שידוע לו על מאות השתלות שנעשו דרך העמותה, כאשר אחוזי ההצלחה מגיעים

כשיוסי גרינבוים ביקש לתרום כליה הוא היה מוכן לעשות זאת באותו רגע, אך יד ההשגחה הובילה לעיכובים ולספקות הלכתיים. איך לבסוף יושבו הדברים? ומהו המשפט המרגש שאמר לו הגר"ח קנייבסקי שליט"א?

"פחד זה הדבר האחרון שקיים אצלי, וככה התקבלה אצלי ההחלטה בתוך פחות משישים שניות. כבר אז, על יד השולחן, ידעתי - אני תורם"

מושלמת. הסיפור הזה היה מאוד לא נעים, כבר פגשתי את בעלה של החולה ושנינו התרגשנו. האכזבה הייתה גדולה מאוד, ובאותו רגע החלטתי שאני לא פוגש את המועמד הבא שלי לפני שברור שיש התאמה מוחלטת. "חלפו להם עוד כמה שבועות, היה רעיון נוסף שעלה ונגנז ועוד ניסיון תרומה לבחורה חרדית מבני ברק שלא צלח. באותה תקופה גם נכנס הרב הבר למעצר, בשל עלילת השווא נגדו, והדברים התעכבו. בדיוק לזה התכוונתי כשאמרתי שהדברים התמהמהו מסיבות שאינן תלויות בי. אני הייתי מוכן לתרום באותו יום בו החלטתי, אבל הבריורקסיה הייתה מתישה. הגיע שלב שבו הרגשתי שבמדינת ישראל קל יותר להפשיר קרקע לבנייה מאשר לתרום באופן אלטרואיסטי. ואני אומר זאת מניסיון, כי במקצועי אני איש נדל"ן..."

ואז, באחד מן הימים הוא שמע על קרוב משפחה רחוק שלו שזקוק לתרומת כליה. "מבחינתי היה ברור שאני הולך על זה, שהרי עניי עירך קודמים. פניתי למתנת חיים ושאלתי על אותו קרוב משפחה. הם בדקו ברשימות ואמרו לי שהוא באמת מופיע, אך סוג הדם שלו שונה לגמרי משלי, ואין שום סיכוי שאוכל לתרום לו. 'אבל', הוסיפו במתנת חיים, 'יש אפשרות לבצע הצלבה - אתה תתרום לאדם אחר ואילו מי שתכנן לתרום לאותו אדם - יתרום לקרוב המשפחה שלך.' כשניסיתי לשאול למי אני אתרום, אמרו לי שיש מקרה חריג של אישה עם 100% נוגדנים שממתינה להשתלה כבר שבע שנים ואף אחד לא התאים לה. אני הייתי היחיד בכל השנים האלו שנמצאתי מתאים לתרומה בשבילה, וההתאמה בינינו נראית לכאורה כמושלמת.

כמעט ל-100%. הוא גם הזכיר שמות של גדולי ישראל שתומכים בתרומת כליה, כמו הגר"ח קנייבסקי שליט"א והרב שטיינמן זצ"ל. באותו רגע לא התאפקתי ושאלתי אותו - 'אם הכול כל כך טוב, מהי הסיבה שבכל זאת לא כולם תורמים?' וגיסי השיב לי במשפט קצר: 'זה לא עניין לפחדנים'.

"אני ידעתי דבר אחד", ממשיך גרינבוים, "פחד זה הדבר האחרון שקיים אצלי, וככה התקבלה אצלי ההחלטה בתוך פחות משישים שניות. כבר אז, על יד השולחן, ידעתי - אני תורם."

ובמוצאי שבת פנית למתנת חיים?

"זהו, שלא. משום מה היה ברור לי שהעניין הרבה יותר מסובך ושאני צריך להפעיל קשרים כדי להוציא את הרצון הזה לפועל. אז במוצאי שבת פניתי לאחותי והודעתי לה שהיא ובעלה הולכים להיות 'השדכנים' שלי, וביקשתי שישדכו ביני לבין הרב הבר. גיסי אכן יצר בינינו את הקשר הראשון, וכעבור כמה ימים התקשרו ממתנת חיים והתחלנו להריץ את התהליך". כמו אצל כל התורמים, גם אצל גרינבוים היה התהליך ממושך, אך הוא מעיד על עצמו שמהר מאוד הוא נכנס לאווירה, קרא סיפורים על אנשים שתרמו והמתין בצפייה דרוכה כדי לשמוע שהכול תקין ושהוא יכול להתקדם לקראת התרומה.

"בינתיים", הוא מספר, "אשתי ראתה מודעה בשכונת רמות בירושלים על כך שמחפשים תורם לאישה, אימא לשבעה ילדים. שאלתי את מתנת חיים אם האישה הזו מופיעה ברשימות שלהם, והשיבו לי שכן, אלא שכאשר עשינו בדיקת התאמה התברר שאין התאמה

הגר"ח
אמר
שהוא
בטוח
שאם
עד היום
היה
רשום
לה
בתעודת
זהות
ילד
אחד,
מהיום
יהיו שם
שלושה
ילדים,
שהרי
בזכותו
יקבלו
שני
אנשים
כליה.

התרגשה, שזה גרם לה לא רק לתת את אישורה, אלא להפוך ממש לפטריוטית ומעריצה של מתנת חיים. היא אפילו אמרה לי שאילו יכלה - היא בעצמה הייתה תורמת."

פשוט להאמין

אלא שבכך לא הסתיים הדיון ההלכתי. זמן קצר לפני תאריך הניתוח החליט גרינבוים לברר מה קורה עם אותו קרוב משפחה רחוק שאמור לקבל את כלייתו בהצלבה. "להפתעתי", הוא מספר, "התברר שיש לו חתן שהחליט לבסוף לתרום לו.

"מצאתי את עצמי שוב חוזר צעד אחורה", הוא אומר, "כי הרי השאלה ששאלתי את הגר"ח הייתה על כך שאני עוזר באמצעות התרומה לקרוב משפחתי לקבל כליה, והנה מתברר שאני תורם לאותה אישה עליה דיברנו בתחילה, מבלי שקרוב משפחתי יקודם בזכותה. הרגשתי שהכול מסתבך ושאיני יכול כבר להוציא קונטרס הלכתי בנושא. "אבל הפעם", הוא מוסיף, "העדפתי לחסוך לעצמי את הפנייה לגר"ח. במקום זה דיברתי עם מתנת חיים וביקשתי שידאגו לכך שיהיה יהודי שומר שבת שיקבל את הכליה בהצלבה, בזכותי. הפעם זה היה קצר: בתוך שעתיים חזרו אליי והודיעו לי שאכן נמצא אדם כזה, וההשתלה יכולה לצאת לדרך. בכך נסגרו כל המעגלים ומאז אותו יום ועד עכשיו אני מזכיר בתפילותיי שני שמות - 'אסתר בת מרים' ו'דורון בן אילה', לרפואה שלמה. בדיוק בחודש האחרון עבר דורון השתלה והמעגל נסגר באופן הטוב ביותר."

גרינבוים אינו מסוגל לסיים את סיפורו ללא תובנות. "במשך כל התהליך הזה שאלתי את עצמי למה אני נאלץ להתעכב. למה צריך לחוות כל כך הרבה עיכובים וקשיים כביכול ללא סיבה הגיונית? בסופו של דבר, כשביררתי קצת על האדם שקיבל כליה בזכות הצלבה, התברר שבזכות התרומה שלי הוא התקדם בצורה ניכרת בתור. משמייים רצו לזכות אותי להיות שליח לתרומה שלו, ולכן נגרם שהתרומה שלי תתמהמה ותתעכב. תראו איזו השגחה פרטית זו", הוא מתרגש.

יש לו גם מסר אחד ויחיד: "כששאלו אותי בוועדה של משרד הבריאות אם אני לא חושש מסיבוכים מועטים שעלולים להיות, השבתי בצורה חד משמעית: 'אמנם אני לגמרי סומך על הרופאים, אך גם אם הרפואה תיתן לי 100% סיכויי הצלחה, והרב שלי יגיד לי שלא לעבור את הניתוח, אני לא אעבור את הניתוח. ולחילופין - אם הרפואה תיתן 0% סיכויים, והרב יברך וידריך אותי לעשות זאת - אני אלך לניתוח. כי ברור ששלוחי מצווה אינם ניזוקים, אני מאמין בכך לגמרי.

"המסקנה היחידה שלי היא שבנושאים כאלו מוכרחים להיות שלמים מבחינה הלכתית, ואם מקבלים ברכת רב, אפשר לצאת לדרך בלב שלם. גם לחברים שמתיעצים אתי אני נוהג לומר - זוהי הזדמנות של פעם בחיים להציל נפש מישראל. אז במקום לחשוב ולהתלבט, תתחילו פשוט להאמין."

הערה חשובה: אין להקיש מפרטי ההלכה שנאמרו בכתבה לגבי מקרים אחרים. כל מקרה או התלבטות, בכל נושא שהוא, צריכים לעבור בירור לגופם.

עם זאת, הם ציינו שמדובר באישה שאינה שומרת מצוות, בזמן שאני כן העדפתי בתחילה לתרום דווקא ליהודי שומר שבת.

"הבנתי שזו שאלה כבדה שמן הראוי להעלות אותה לפני הגר"ח קנייבסקי. אמרתי לרב הבר שאגיש את השאלה לר' חיים, ומאז ניסיתי למצוא את ההזדמנות הנכונה ביותר להגיע אליו ולהציג את השאלה באופן המדויק."

רק לפי ההלכה

בנר ראשון של חנוכה תשע"ח הגיעה ההזדמנות להצגת השאלה לפני שר התורה. "הרב הבר התקשר אליי ואמר לי שהיום בערב הוא יהיה בבני ברק ויכנס להגר"ח. הוא שאל אם ברצוני להצטרף אליו ולהציב את השאלה. כמובן שהשבתי בחיוב. היו אמנם עיכובים רבים בדרך, אך לבסוף נכנסו שנינו לגר"ח וכשהוא שמע את הסיפור לפרטי פרטים, הוא נתן לנו תשובה חיובית.

"התקשרתי לאשתי, הודעתי לה על כך והייתי בטוח שאני מתקדם הלאה, אך אז העלה מישוהו באוזניי את הסוגיה הבאה - הרי אני בכור, ויש דעה שכשיבנה בית המקדש, הבכורות יקבלו את עבודת הכהנים. זה אומר שאזכה לשרת בבית המקדש, ואולי יש בעיה להיות כהן עם מום? שוב צריך לשאול.

"כמו כן צצה במוחי שאלה נוספת - במשך תקופה ארוכה מאז שהוחלט על התרומה, אימא שלי עקבה אחרי ההתפתחויות בדאגה. שמת לי לב שהחשש הוא מאוד גדול. כעת - כשהתרומה הפכה להיות רלוונטית, התחלתי להתלבט - מה לגבי מצוות כיבוד הורים? גם זה דבר שמצריך שאלת רב.

"בינתיים שוחחתי עם רב הקהילה בה אני מתגורר באשדוד, והוא אמר לי דבר מאוד מעניין - מסופר שלפני כמה וכמה שנים, בתחילת דרכה של מתנת חיים, נכנס הרב הבר עם כהן לביתו של הגר"ש אלישיב זצ"ל והתייעץ אתו לגבי הנושא של תרומת כליה אצל כהן, והאם היא עלולה לפגוע ביכולת העבודה בבית המקדש. הגר"ש פתח את הרמב"ם והראה לו בפירוש שרק מום חיצוני פוסל בכהן ולא מום פנימי. כלומר - כהן שהוצאה כלייתו יהיה רשאי לעבוד בבית המקדש, ובוודאי שכך הדברים לגבי בכור.

"ובכל זאת, ביקשתי להעביר את השאלות לגר"ח. עשיתי זאת הפעם באמצעות הגר"י זילברשטיין, שלומד אתו בחברותא באופן קבוע והם מלבנים ביניהם שאלות הרות גורל. המזכיר של הגר"י זילברשטיין חזר אליי לבסוף ואמר שהגר"ח נתן אישור בנוגע לתרומה עצמה, אך בנוגע לכיבוד הורים יש בעיה, מכיוון שתרומת כליה זהו מעשה חסידות, ואילו כיבוד אב ואם זו מצווה מדאורייתא. אם אימא לא מרוצה מסיפור הזה, בוודאי שיש להתחשב בה וזה קודם לכל דבר אחר. 'אבל', הוא הדגיש, 'תסבירו לאימא מה אומרת הרפואה על הניתוח, ותמסרו לה שהגר"ח אמר שהוא בטוח שאם עד היום היה רשום לה בתעודת זהות ילד אחד, מהיום יהיו שם שלושה ילדים, שהרי בזכותו יקבלו שני אנשים כליה.'

"את השיחה המרגשת הזו הקלטתי בזמן אמת", מוסיף גרינבוים, "וכשהשמעתי אותה לאימא היא כל כך

מתנות חיים

לתורם ולנתרם

מקומותינו, באמצע תפילת ימים נוראים, מצוידת במחזור כדי לדייק את הציטוט. בלי לחשוב הרבה עניתי "מהבטן", ממקום שבו נותרה בקרבי כליה אחת: "ותגידי את: כשאת שולחת ילד לשכנה בשליחות כלשהי, את מרגישה שהוא כבר לא שלך, רק מפני שהוא לא בבית שלך? כי יצא בשליחותך?"

החברה לעסה את קצה ידידת המשקפיים, מחכה לתשובה רצינית יותר.

"בהפסקה, אמרתי לה, בסדר?"

החברה שבה אל מקומה, ואני אל הסליחות. אבל מחשבתי כבר נדדה משם 200 קילומטר דרומה, בלי ליטול ממני רשות. טיפסה במדרגות לקומה רביעית של מגדל האשפוז על שם טד האריסון, בעיר הקודש איכילוב, תל אביב תובב"א. הכול זכור בך. בסך

"וְחָדָשׁ כְּלִיּוֹתֵינוּ לְשִׁמּוֹר פְּקוּדֶיךָ", לחש לבי בטעם חדש את השורה מתוך תפילות יום הכיפורים השנה. קודם לכן לא שמתי לב לעובדה שכל התפילה מלאה כליות... גם כל התנ"ך, וכל דברי חז"ל. מה יש בהן, בכליות, שהן תופסות מקום חשוב כל כך בתפיסה היהודית?

חברה מספסל מרוחק מעט בעזרת הנשים שלחה בי מבט מחויך. ראיתי אותה מתחילה לכונן צעדיה לכיווני, עם מחזור התפילה בידה האחת. כשהגיעה חבשה שוב את משקפי הקריאה שלה. "תגידי, שאלה אותי כשהיא מצביעה על השורה שתפסה גם אותי, "את אומרת מעכשיו 'חדש כלייתי'?" לא הצלחתי לפענח אם החיוך שעל פניה מסגיר שאלה מבודחת. לא היה נראה לי שבעבור בדיחה הייתה טורחת לחצות את המרחק שבין

הכול הרי חלף מאז פחות מחודש. הכול עוד היה טרי לגמרי, בחוויית החיים החדשים שניתנו לי כשזכיתי לתרום כליה, בחסדי שמים גדולים. הנה קם וניצב לנגד עיני רוחי כל אותו החיזיון: על כתפי מוטלת מגבת בית חולים חדשה מן העגלה. האחות של מחלקת טרום ניתוח קוראת אחריי לרוחב המסדרון: "בסבון אנטיספטי, כן?". אני מחזירה מבט מרגיע: "בוודאי, זוכרת". לבי מבקש ללחוש באוזני כלייתי השמאלית דברי ריצוי ופיוס, על שאני נפרדת ממנה לחיים, כאילו מוותרת עליה. אבל המילים מסרבות לצאת מפי ב"מנגינה" הזאת. פתאום אני מרגישה בחדות שאנחנו בכלל לא נפרדות. היא בסך הכול יוצאת בשליחותי לחדר הסמוך. "לכי לשלום, כלייתי האהובה", אני לוחשת לה בהתרגשות, "תודה על כל השנים שבהן שרתת אותי באמונה מעודי ועד עתה. היי נא שלוחתי הנאמנה, כמותי ממש. היי ידי הארוכה להזרים חיים מתחדשים בעולם. חזקי ואמצי יקרה, אני אֶתְךָ!"...

שבע בבוקר. הכנות אחרונות להפלגה לחדר הניתוח. אני שולחת ביד בתי תשורה קטנה למושתלת שלי בחדר הסמוך: כלי קטן ויפה לדבש, כהתקרוב ראש השנה לחיים חדשים. הכלי הוא בעצם התירוץ, שמאפשר לי לטמון בתוכו פתק קטן: "תודה גדולה על שאת מאפשרת לי להגשים את חלומי לתרום חיים!" המושתלת שלי יוצאת אל המסדרון נרגשת. חיבוק דומע אחרון לפני יציאה למסע הגדול של שתינו.

גם הרעיון הדגול הזה בא מבית היוצר של "מתנת חיים": ערכה מיוחדת של הכנה נפשית ומעשית לניתוח הגיעה אליי עם שלח מיוחד עד ביתי בגולן. מה לא היה בתוכה? הנחיות מרגיעות לקראת היום הגדול ואלה שבעקבותי; ספר ילדים שכתבה תורמת - "עוברים דירה: מיומנה של כליה", ספר שנועד לסייע לתורמים לשותף במסע את ילדיהם הקטנים (במקרה שלי - נכדים); אטמי אוזניים מפני רעשי המחלקה; אופטלגין בטיפות - היעיל מכול לשיכוך כאבים שאחרי הניתוח ולשינה טובה; תפילה מרגשת לתורם... ובין כל אלה - המלצה מקורית: אולי תביאי/ אתך משהו קטן למושתלת/שליך?... איזה רעיון אדיר! כלל לא היה עולה בדעתי. כמה מתחשב: הרי המושתלת שלי במצב רגיש. היא מוצפת חרדה ותקווה. חייה עומדים להשתנות מן הקצה אל הקצה. האם זה אכן יקרה? ומה אם חלילה - - - ? ובתוך כל אלה, היא גם נבוכה: מעבר לקיר נמצאת אישה שעומדת להציל את חייה, אבל עד לאחרונה ממש, הן כלל לא הכירו זו את זו! איך תוכל אי פעם להביע את הכרת הטובה שלה כלפי המושיעה האלמונית שלה?! והנה בא הכלי הקטן לשבור את הקרח במעמד הטעון הזה. ויש לי אפשרות להוסיף בתוכו מהמיית לבי: לא רק את חייבת לי תודה; זה הדדי! בלעדך לא היה החלום שלי יכול להתגשם. תודה לך!

גם מבלעדי עמותת "מתנת חיים" לא היה החלום שלי זוכה להתגשם; ודאי לא בדרך המופלאה הזאת. חצי יובל היה החלום גנוז עמוק בתוכי, מונח בפינת עלייה שבלב, מתבשל לאיטו, מחכה לעיתוי הנכון ליציאה אל הפועל. הכרתי מקרוב את חבר הכנסת הרב אברהם רביץ, זכרו לברכה. עקבתי אחר התפתחות מחלתו והידרדרות כליותיו, תוך כדי טיפול בדיאליזה לאורך תקופה

ממושכת. נפעמתי כשכל ילדיו "רבו" ביניהם על הזכות לתרום לו כליה ולהציל את חייו. הבטחתי לעצמי: "כשאני אגדל, יום יבוא ואתרום גם אני חיים, בע"ה". גידול הילדים ועיסוקים אחרים דחו את הרעיון לקרן זווית. והנה בא היום: התגלגלה לידי חוברת של העמותה, שאיגדה בתוכה סיפורים מרגשים של תורמי כליה מן העת האחרונה. גמעת את החוברת בשקיקה מכריכה לכריכה, והחלום התדפק בעוז על שערי הלב, מבקש לפרוץ סוף סוף לאור עולם. עם צאת השבת פתחתי מחשב לשלוח את פרטי לעמותה. אך תחילה צדה את עיני התזכורת היומית לספירת העומר. באותו לילה, באופן חריג, הופיעה מעל האותיות השחורות של התזכורת כותרת כתובה בכחול: "הספירה של היום מוקדשת לגיבורים תורמי הכליה מטעם עמותת מתנת חיים..."

העמותה היא בעבורי השטיח האדום שעליו צעדתי ברגל בוטחת אל הניתוח. ואף כי חלפו כבר 4 חודשים מאז תרומתי, השטיח לא נגלל מתחת רגליי. מעולם לא קלטתי מן העמותה שום שדר ברוח "תודה על תרומתך, היי ברוכה ושלום..." לא נשכחתי, למרות שמאז תרומתי כבר זכינו לחגוג ב"מתנת חיים" כ-40 תרומות נוספות, ב"ה. קשריי עם העמותה רק מתעצמים מיום ליום, כי משפחה זה משפחה... מאות תורמים ומושתלים מלווים את הנתרמים והתורמים החדשים: בהכנה נפשית לקראת ניתוחיהם; בתפילה אישית בזמן אמת, בבוקר הניתוחים; בעצה אישית מן הניסיון - אל החלמתם; ואפילו בגיוס תרופות והעברתם אל היעד - אחרי הניתוחים; בשמחות ובְּצִעָרִים של בני החבורה הרחבה.

במהלך 9 שנות קיומה זכתה "מתנת חיים" לחולל מהפך בינלאומי בנושא התרומות האלטרואיסטיות מן החי. כ-620 הכליות שגייסה בפרק שנות קיומה, עושות את ישראל למובילת הרעיון בכל העולם המערבי, שבו אסור על פי חוק לסחור בכליות. המהלך הדרמטי הזה שייך כמעט ב-100% לפועלה של העמותה, בהובלת הרב ישעיהו הבר, בעצמו מושתל כליה. הניסיון העצום שנצבר בעמותה בכל היבט בתחום הזה, הוא מתנה נטו, שזוכה בה כל תורם וכל נתום: העמותה היא זו שמאחרת תורמים ו"משדכת" ביניהם ובין חולים, בתיאום הדוק עם מְרַכְזֵי ההשתלות בבתי החולים השונים. זאת רק לאחר שנציגי העמותה משוחחים עם משפחת התורם, המְרַכְזֵי והרחבה, ומנסים להביא אותם ברוח טובה לתרום לבן משפחתם; קבוצות שיח מטעם העמותה מעניקות תמיכה רגשית ומקצועית לתורמים שבדרך. אלה והמושתלים מלווים אישית לאורך התהליך כולו, לפני הניתוח ואחרי; העמותה מקיימת מעקב צמוד על תוצאות הבדיקות, מול אנשי הרפואה. במידת הצורך היא מפנה למומחים המקצועיים בתחומים השונים; התהליך שעוברים המטופלים נעשה קצר ונוח, מהיר ונעים; מרצים בפרסה ארצית מתנדבים להאיר עיניים בסוגיה, בהתאמה לכל קהל שהוא; נציגי העמותה מלווים את התורמים בטיפול בענייני החוזרים וההטבות שהמדינה מעניקה להם כאות הוקרה. במוטת כנפיה הרחבות, עתירות הניסיון, סוככת העמותה על המטופלים שלה כְּנֶשֶׁר על גִּזְלָיו יְרַחֵם.

לא לחינם זכו דווקא הכליות לטיפול שכזה, בידי אימפרייה של חסד, ששם שמיים של "בוחרן כליות וְלֵב" חקוק בלְבָה. הכליות מופקדות על סינון הדם מן הרעלים שבגופנו. וְהֵדֶם - הוא הַנְּפֶשׁ. כליות יועצות, ולב מבין. יסרוני כליותיי: הזקוק מתייסר והתורם זוכה למוֹסָר. מוֹסָר כליה מציל מְכָלְיָה, בעזרת בונה עולמו בחסד, המחדש כליותינו לשמור פיקודי.

ר ב ח ס ד

הרב דניאל מן העוסק בדיינות, בדק את נושא תרומת הכליה באופן ריאלי ומדוקדק, והגיע למסקנה שברצונו לעשות זאת. מה שהוא לא שיער זה זהותו המפתיעה של המקבל

סעודת שבת שגרתית בבית משפחת מן. בני המשפחה יושבים סביב השולחן ומשוחחים בנושאים ערכיים, תורניים וחברתיים. אחד מבני המשפחה מעלה שאלה בנושא תרומת איברים ומתעורר דיון סביב השולחן. ראש המשפחה - הרב דניאל מן, מוצא את עצמו מטה אוזן. "הדין היה מרתק ועסק בסוגיה מכל היבטיה", הוא מספר. "בשלב מסוים אמרתי לבני משפחתי שאני אישית חושב שתרומת איברים מן החי, ובמילים אחרות - תרומת כליה, זה דבר שעושים רק בשביל מישהו קרוב מאוד, כמו חבר קרוב או בן משפחה. זה לא משהו שסתם כך נותנים". השיחה הזו התנהלה לפני כשנתיים, ולאחר זמן מה צפו ועלו במוחו של הרב מן מחשבות רבות. "חשבתי לעצמי מי יכולים להיות האנשים שאתרום להם יום אחד כליה, עם מי אני מרגיש קשר באמת קרוב ועמוק. שאלתי את עצמי - האם גם לחברים

בעלות חסד ברמה גבוהה, והתאכזבתי מעצמי שאינני מצליח להיות כמותן. והנה, מצאתי הזדמנות לגמול חסד בצורה שמתאימה לי ביותר. אמנם הבנתי שזה עלול להיות כרוך בכאב ובתהליך ממושך, אבל ידעתי שאני הולך על זה".

דבר נוסף שהרב מן נדרש להשלים אתו בדרך לתרומת הכליה, זו העובדה שהוא נחשב לאדם שדואג תמיד לבריאות ולביטחון שלו. "אני מאוד זהיר בחיי. כך למשל כבר מהשליבים הראשונים שהומצא המכשיר הסלולארי, הקפדתי שלא לדבר בו כשאני חוצה את הכביש, וזו רק דוגמה, כי הדבר התבטא בעוד הרבה תחומים בחיים שלי. בנושא של תרומת כליה נדרשתי לברר היטב כדי לוודא שבאמת אני לא מכניס את עצמי לסיכון בריאותי מיותר".

וביררת?

"בוודאי. אני אדם שמברר כל דבר, אני גם בן לפרופסור למתמטיקה ובמשפחתי יש רופאים. בדקתי וראיתי את כל ההשלכות שעוללות להיות בעתיד הקרוב והרחוק, ובסופו של דבר הגעתי למסקנה שהסיכון הקטן שאני מכניס את עצמי אליו אינו מצדיק ויותר על תרומה כזו. למדתי את הסוגיה גם מבחינה הלכתית ושוחחתי עם רבנים שעודדו אותי מאוד, אך מבלי לתת הרגשה שאני חייב לעשות את זה. בסופו של דבר ניגשתי לתהליך מתוך שמחה, אמונה וביטחון. ידעתי שאני עושה לשם שמיים, אני הולך על דבר שהתועלת מגמדת את הסכנה והאמנתי שהקב"ה יעזור לי שלא אפגע".

כאב מתוק

אחד הדברים המעניינים בתרומתו של הרב מן, הוא זהות המושלל שזכה לקבל את כלייתו. "בהתחלה אמרו לי שיש מועמד להשתלה שעובד בהדסה, אמרו לי איפה הוא גר ועוד קווים כלליים לדמותו, ולבסוף שאלו אם אני נותן את אישורי. השבתי שקטונתי מלקבל החלטה. אמרתי למתנת חיים - 'אתם תהיו אלו שתחליטו. אני רוצה שזו תהיה החלטה מקצועית בלבד - מי שנכון לו שיקבל'. בסופו של דבר ניחשתי בעצמי, אחרי שחיכינו ביחד לראיון בוועדת המרכז הלאומי להשתלות, שמדובר ברב משה קליין, הרב של המרכז הרפואי בהדסה. החלטתי לא לשאול, אבל הייתי די בטוח. התרגשתי כשגיליתי את זה, כי אני מעריך אותו מאוד".

הימים חלפו, וככל שהתקרב יום הניתוח החל הרב מן להפנים את גודל הצעד שהוא עומד לבצע. חוויה מיוחדת שזכורה לו אירעה כמה ימים לפני הניתוח: "אני אדם שלא אוהב לבזבז זמן ומצאתי את עצמי רץ לאוטובוס. פתאום עצרתי את עצמי - 'זו טעות, אתה עלול ליפול ולשבור רגל ומי שמחכה לתרומה שלך ייאלץ להמשיך לחכות'. זה היה רגע של טלטלה שעזר לי לקלוט את הדבר הבלתי יאומן - הגוף שלי עומד לתת חיים לאדם אחר. פלא פלאים".

על ההתאוששות מספר הרב מן: "היו לי קצת כאבים, אבל כל יום היה טוב יותר מהיום הקודם. האמת היא שאני מתגעגע לכאבים האלו. זה כמו שאתה רץ מרתון ומרגיש לאחר מכן שכואב לך. זו הרגשה של כאב חיובי, של תרומה, זהו כאב מתוק".

לסיום הוא מציין דבר נוסף: "זכינו להיות המדינה שמובילה בתרומת כליות אלטרואיסטיות, יותר מכל המדינות בעולם, המגזר שלנו זכה להיות זה שמוביל בתרומות, וזו גאוה גדולה. אני מכיר לא מעט רבנים שנמנים על תורמי הכליות, ולדעתי זהו דבר טבעי ונדרש. כי אנחנו עם ישראל, וזה חלק מאתנו. אנו תמיד רוצים להיות סמל ודוגמה לכל העמים. זהו ענף חשוב שבו אנחנו מצליחים, ואם ירצה השם נצליח אפילו יותר".

שאינ לי איתם קשר כבר עשרות שנים, אך בילדותי היה לי איתם קשר, ארצה לתרום? הרהרתי והגעתי למסקנה שכן. אני מרגיש שגם קשר כזה מספק. המשכתי לחקור את עצמי - 'אם אתה מוכן לתת למישהו שאתה באמת לא חייב לו כלום, סתם בגלל שביליתם יחד כילדים, אז אולי לכל יהודי מגיע אותו יחס? לקחו לי עוד כמה ימים לעכל את השאלה הזו ויותר מכך - את התשובה, אבל בליבי כבר החלטתי - אם אגיע למסקנה שהדבר נכון, אתחיל בהקדם בתהליך התרומה".

נשמע שפעלת בצורה מאוד ריאליטית...

"ממש כך. זה לא רק בנושא הזה, אלא באופן כללי אני אדם שפועל על פי השכל. בעיסוקי היום-יומי אני רב ועוסק בדיינות, אני מנתח דברים בראש ובראשונה מבחינה שכלית, ולכן ההחלטה על תרומת הכליה התקבלה אצלי באופן שכלי, ולא על פי רגש. אני יודע שזה שונה מרוב המקרים, אבל כך היה".

בירור מעמיק ומקיף

התחנה הבאה של הרב מן כבר הייתה ב'מתנת חיים', ומאז אותו רגע חלפו כשישה חודשים עד ליום הניתוח שהתקיים בערב חג החנוכה, לפני שנה בדיוק.

"התקופה בה עברתי את הבדיקות הייתה חוויה מאוד משמעותית בחיים שלי", הוא מספר, "תמיד שאפתי להיות בעל חסד יותר משאני באמת, אבל אף פעם לא הצלחתי לעשות זאת בצורה המקסימאלית. תמיד הבטתי על אשתי ועל בנותיי שזכו להיות

מן העבר השני של המתרס

מורטת העצבים, את התקווה העצומה וגם את האכזבה. כך למשל קרה שאחרי שכבר הודיעו לי שנמצא התורם והתחלתי לשמוח, קיבלתי פתאום הודעה על כך שאולי הוא לא ממש מתאים. זה היה 'בום' גדול. עם כל ההיכרות שלי עם הנושא והידיעה שזה עלול לקרות, הרגשתי חסר אונים".

ידעת לאורך הדרך את זהות התורם?

"לא, לא ידעתי בכלל. לא נמסר לי אפילו לא ברמז וגם לא התעניינתי. רציתי שהתהליך יהיה הכי נקי, הכי אמתי והכי נכון. לא רציתי שזהות עיסוקי תגרום להחיש את התרומה וגם לא תעכב אותה. נתתי לריבוננו של עולם לנהל את העניינים והתפללתי המון. ידעתי שההשתלה אינה סוף דבר וגם לה יש סיכונים ועלולים להיות סיבוכים".

איך מרגיש אדם שעד היום הכיר את החולים כתומך ומלווה, ומוצא את עצמו פתאום מן העבר השני?

"אין מילים כדי לתאר זאת", משיב הרב קליין בכנות, "אמרתי לעצמי לאורך כל הדרך שכנראה ריבוננו של עולם רוצה שאהיה בצד השני, כדי שאבין את החולים יותר ואוכל לסייע להם עוד יותר. אמנם אני חושב שמאז ומעולם הייתי מחובר מאוד למאושפזי בית החולים. הטלפון שלי מפורסם בירושלים וכל אחד יודע שהוא יכול לפנות אליי על כל דבר ועניין, כך גם עד היום. אבל עדיין, אני חושב שכאשר אתה בא לבקר בטיפול נמרץ, זה לא דומה למי ששוכב בטיפול נמרץ, וכשאתה נכנס לחדר ניתוח כדי להיות שותף בברית מילה, או עובר על יד חדרי הניתוח הסגורים כדי לוודא משהו, זו הרגשה אחרת מזו שמשכיבים אותך על שולחן הניתוחים.

"לראות משפחה שניצבת על יד חדר הניתוח וממתנה ליקירה, שונה מהותית מלחווה את זה שאתה בעצמך מובל לחדר הניתוח, כשאתה צד בזווית עיניך את בתך בוכה ואת משפחתך מלווה אותך בחדרה; יש גם שוני מהותי בין לראות את הרופא במעלית בזמן שאתה מאונך והוא מאונך, מאשר לראותו כשאתה מאונך והוא מאונך. קיימים אינסוף דמיון ושוני, את כל הדברים האלו חשתי באותה תקופה".

מתי ערכת היכרות עם הרב מן, התורם שלך?

"הכרתי אותו רק אחרי ההשתלה, כשהיה ברור שברוך השם התהליך הצליח ועבר בשלום. אין לי מילים כדי להביע את תודתי. בכלל, אני חושב על כל התורמים שהם מלאכים, צדיקי יסוד עולם באמת. הם מוכנים להיכנס לסיכון כדי לתת לזולתם משהו שאפשר לקבל רק בדרך הזו. כי הרי אי אפשר ללכת ולקחת מהמדף בחנות כליה תמורת שום הון שבעולם, זה רק על ידי גמילות חסד. אני מביט על הרב מן כאדם מיוחד במינו, גומל חסדים ואיש תלמיד חכם עצום. זה לא פלא שאנו לא מתקשים למצוא שפה משותפת, כי אנחנו באים מרקע רבני זהה. אמנם ביום-יום שנינו עסוקים, אבל בהחלט אנו שומרים על קשר, משוחחים יחד בהרבה נושאים וחשים קשר דם שאי אפשר למחוק".

"הייתי חולה במשך זמן לא קצר", מספר הרב משה קליין, רב המרכז הרפואי הדסה והמושתל שזכה לקבל את כלייתו של הרב מן. "לצער, בשלב מסוים היה ברור לי שאברי הקצה מתכלים והולכים. יש דברים מסוימים שאפשר לדחוק בהם את הקץ, אבל כשמדובר בכליות אתה קולט שאין לך ברירה. ברגע שמדד הקריאטנין התחיל להעלות, היה ברור שהגיע הרגע בו מוכרחים לדבר על השתלה".

"הבנתי שמדובר בזמן קצוב בין מצאת תורם לבין התדרדרות מוחלטת, ולכן פניתי מיידית לעמותת 'מתנת חיים' של הרב הרב הרגשתי שאני עושה את המוטל עליי, קיוויתי והאמנתי שיימצא תורם במהירות. השאיפה הגדולה שלי הייתה שלא להגיע כלל לטיפול דיאליזה, אך לבסוף נאלצתי לעבור תקופה של טיפולים. אולם הכניסה לטיפולים הייתה מלווה בתקווה.

"אני מכיר את סיפורי תרומת הכליות לא מהיום", מוסיף הרב קליין, "כבר לפני מספר שנים ביקשתי ממתאמת ההשתלות בהדסה לעדכן אותי בכל פעם שיש השתלה, ואני מקפיד להגיע למחלקה בכל פעם כזו ולבקר את התורם והמקבל. את המקבל אני מברך בברכת רפואה שלמה, ואת התורם בבריאות טובה וגם מבקש תמיד להתברך ממנו, שהרי הנותן מגופו הוא בעיני צדיק יסוד עולם.

"בשנים הקודמות היו ניתוחים זעיר פה וזעיר שם, ואילו כיום המציאות היא שרק בשנה האחרונה נעשו בהדסה (1) ניתוחים של תרומת כליה, כשהכל מכוחו של הרב הרב.

"מה שקרה אצלי הוא שפתאום מצאתי את עצמי בצד שעובר את הניתוח וחווה בדיוק את כל מה שמספרים על כך - את ההמתנה

להציל

משפחה שלמה

לו סוג כמו שלי יכול לקבל מכל אחד. זהו גם יתרון וגם חיסרון, כי אני יכולה אמנם לתרום לכל המקרים הסטנדרטיים, אך ברוב המקרים האלו כבר יש בן משפחה שתורם. מצד שני, דווקא למקרים המיוחדים בהם קיים קושי להשיג מועמדים לתרומה - איני מתאימה לתרום. "סיימנו את השיחה, תוך כדי כך שאנו מסכמים שייצרו אתי קשר בקרוב ואקדם את הבדיקות הנותרות".

עמדת המתנה

רינה מצאה את עצמה כשהיא בעמדת המתנה, מייחלת לרגע שבו יגיע הטלפון מהעמותה בנוגע למושתל או מושתלת שיוכלו לקבל את כלייתה. אלא שבתוך כך חזר בעלה באחד הימים הביתה וסיפר שפגש חבר שאשתו חולת כליות ומצבה הרפואי סבוך מאוד. רינה רק שמעה את הדברים ומיד הודיעה שהיא הולכת לתרום לאותה אישה. "פניתי למתנת חיים, והם, שהכירו את הסיפור, הפנו אותי לבדיקת סיווג רקמות בבית החולים הדסה. עברתי את הבדיקה, תוך כדי כך שאני יודעת שמלבדי יש עוד שניים שמתמודדים על האפשרות לתרום לאותה אישה - חבר של בעלה וקרוב

רינה אדרי תרמה כליה לאישה חולה, אימא לילד בן שנה וחצי שמהווה את כל עולמה. "אי אפשר לתאר את גודל הסיפוק", היא מספרת בקול חנוק, ויש לה גם רווח נוסף על הדרך

"הסיפור שלי מתחיל באופן מאוד טבעי ופשוט", אומרת רינה אדרי, ובקולה מצטלצלת מעין נימת התנצלות. היא בכלל לא מבינה מדוע מתרגשים מתרומתה. הרי היא כה מובנת מאליה. מה הטעם, כביכול, להתרגש או להעריך?

"נחשפתי לפעילות של מתנת חיים לפני כארבע שנים, אולי אפילו יותר", היא מספרת. "באותה תקופה פניתי לרב הבר ושאלתי אותו אם אוכל לתרום. הרב שלח אותי לבדיקות הראשוניות, וכבר אחרי שעברתי אותן נאמר לי שיש לי סוג דם שיכול לתרום רק למי שיש לו סוג דם כמו שלי, אבל מי שיש

משפחה. תוך כדי הבדיקות נאמר לי בשלב די ראשוני שלא אוכל לתרום, כי יש לה הרבה נוגדנים. גם לשני המתמודדים האחרים נאמר שלא יוכלו לתרום. בהמשך נמצא לאותה חולה תורם אחר, אבל אני כבר הייתי עמוק בתוך התהליך והיה ברור לי שאני לא מתכוונת להמתין, אלא רוצה להתקדם במהירות.

רינה לא נדרשה לחכות זמן רב. מעמותת מתנת חיים פנו אליה עד מהרה ואמרו שיש אישה חולה במצב קשה שמתדרדר מיום ליום, שזקוקה לתרומת כליה דחופה. ההורים שלה אינם אנשים בריאים ולא יכולים לתרום לה, ואחיותיה אף הן לא יכולות לתרום כליה. כך שבעצם אין אף אחד שיכול לתרום לה.

"כמובן שהשבתי בחיוב", היא ממשיכה, "ואז גם שמעתי פרטים נוספים - זו אישה המתגוררת במרכז הארץ. יש לה ילד אחד קטן, בן שנה בערך שהוא כל עולמה, ולא בטוח שהיא תוכל להביא לעולם ילדים נוספים. כבר זמן ממושך שהיא זקוקה להשתלה ולא נמצא לה תורם, ואילו במקרה שלי עושה רושם שממש אוכל להתאים לה. באותו שלב התחלתי לעבור במרץ את כל הבדיקות הנדרשות והתוצאות הועברו לבלניסון. האמת היא שבלב קינן כל הזמן חשש גדול. חששתי מכך שיתגלה שאינני מתאימה או שתהיה בדיקה כלשהי שתשלול אותי. מצד שני, הקפדתי להתייחס כל הזמן לבדיקות כאל חוויה גדולה - הלכתי וחזרתי בכיף ובהנאה. הרגשתי כל הזמן שיש לבדיקות האלו חשיבות עצומה, זו הרי הכנה למשהו כל כך גדול. האמת היא שעד היום, כשמזדמן לי לעבור באזור של בית החולים בלינסון עולה בי תחושה מתוקה, אני זוכרת משם רק דברים טובים."

בסיום הבדיקות שנמשכו כשמונה חודשים, הגיעה הבשורה המשמחת יותר מכל - יש התאמה ואפשר לקבוע תאריך לניתוח. "התאריך הלך והתקרב", מספרת רינה, "אך בערך חודש קודם לכן התקשרו אליי מבלניסון ואמרו שהמושלת צריכה לעבור פרוצדורה רפואית, לכן הניתוח יידחה לזמן לא ידוע".

איך הרגשת?

"הייתי מאוכזבת קשות. התקשרתי מיד לרב הבר וסיפרתי לו על העניין. הוא אמר שאין הרבה מה לעשות, מלבד מאשר להתפלל. ובאמת, מצאתי את עצמי מתפללת מידי יום ביומו שהפרוצדורה הרפואית תעבור בהצלחה, שהמושלת שלי תוכל לקבל את הכליה ולזכות בחיים חדשים. התפילות נענו ומהר מאוד הודיעו לי שהניתוח יתקיים בקרוב."

בשלב הזה כבר נפגשת? ידעת במי מדובר?

"האמת היא שנפגשנו, אך לא ידעתי שזו היא. זה היה בוועדה של משרד הבריאות. ישבתי והמתנתי, כשלתע נכנסה לחדר אישה ושמעתי שנוקבים בשמה הפרטי. ידעתי שזה השם של מי שצפויה להיות המושלת שלי, אך מכיוון שזה שם די נפוץ ידעתי שאמנם זו יכולה להיות היא, אבל גם ייתכן שזו מישהי אחרת. היא סיפרה לי לאחר מכן שראתה אותי וחשבה שאולי זו אני, אבל אמרו לה לא לדבר עם אף אחד, אז היא שתקה."

החלמה פלאית

הפגישה הבאה שלהן הייתה ביום הניתוח. "ברוך השם

הפרוצדורה הרפואית עברה בהצלחה, ואני מצאתי את עצמי מתקדמת ומתקרבת לניתוח", מספרת רינה. "האמת היא שבמשך כל הימים שקדמו לניתוח לא נתתי לעצמי להתרגש. פחדתי מאוד שמשוהו ישתבש ברגע האחרון ופעלתי כל הזמן באופן טכני - עברתי מבדיקה לבדיקה מבלי לחשוב הרבה, ממש הנחתי את כל הרגשות בצד. רק ביום הניתוח, כאשר הגעתי לבית החולים ופגשתי את המושלת שלי, משהו השתחרר בי והתחלתי לבכות. כל כך התרגשתי."

על המושלת מספרת רינה: "היא אישה שקטה ועדינה, לא דברנית גדולה ומאוד חולה. גם אחרי שהיא עברה את הניתוח, המצב שלה לא התייצב לגמרי. היא נאלצה לעבור טיפולים נוספים בבית החולים. אני בכלל לא ידעתי מכך כי הייתי מורדמת, וכשהתעוררתי מצבה השתפר מעט, אבל עדיין דאגתי לה מאוד. גם אחרי שהשתחררתי, יצרתי קשר שוב ושוב עם המחלקה. אמרתי להם: 'אני לא רוצה להישמע נודניקית, אבל אני חייבת לדעת מה שלומה'. ברוך השם, כיום, אחרי שעברה תקופה, היא כבר מרגישה הרבה יותר טוב. המצב שלה ממש השתפר פלאים."

ומה איתך? איך את מרגישה?

"כעת, כמעט שנה אחרי, מצוין ונפלא, ללא שום זכר למה שעברתי, אך מיד אחרי הניתוח היה לי קצת קשה. אולי בגלל שהגיל שלי כבר אינו צעיר, ההחלמה לקחה לי יותר זמן מן הממוצע. אבל לא התרגשתי, נתתי לעצמי לנוח ולא עשיתי מזה עניין."

"שבוע וחצי אחרי הניתוח ארגנה מתנת חיים שבת התאחדות לכל התורמים במלון לביא שבצפון. החלטתי להשתתף, למרות שלא התאושתי לגמרי. הרגשתי שאני לא מסוגלת לוותר על הזכות לפגוש את התורמים ולהיות במחיצתם. רק באותה שבת התחלתי לעכל את מה שעברתי ומה שעשיתי. לא הפסקתי להתרגש. פתאום קלטתי איזה דבר ענק הוא זה. זכיתי, פשוט זכיתי."

את שומרת כיום על קשר עם המושלת?

"כן, בוודאי. אנחנו משוחחות והיא מספרת לי על איך שהיא מתאוששת. יש לה תינוק, בן יחיד בן שנה וחצי, והיא לא גומרת להודות לי בשמו, על כך שבזכותי יש לו אימא. בכל פעם כשאני מדברת איתה ושומעת את התינוק בוכה ברקע, נרעד לי הלב. זו תחושה מדהימה להבין שיש לך חלק בהצללת נפשות, לא רק של המושלת, אלא של כל הדורות הבאים אחריה."

רינה גם מוסיפה כי מלבד הסיפוק האדיר שאי אפשר לתארו במילים, היא גם זכתה לרווח משני: "במשך שנים סבלתי מכאבי ראש חזקים, היו ימים שבהם ממש חייתי על כדורים. ניסיתי לברר את הנושא ולא נמצאה שום סיבה רפואית. אחרי הניתוח התבקשתי על ידי הרופאים להקפיד על שתייה מרובה וידעתי שאני חייבת לציית להוראה הזו ולא להקל. התחלתי לשתות והפלא ופלא - כאבי הראש נעלמו לגמרי. פתאום גיליתי את הסוד - החוסר בשתייה הוא שגרם לכאבי הראש, וכיום כמעט ואיני סובלת מכאבים."

"הרווחתי מכל הבחינות", היא מסכמת, "והתחושה שלי היא שאם אני כאישה סטנדרטית ופשוטה יכולה לעשות את זה, אז באמת כל אחד יכול. צריך רק לרצות ופשוט לקפוץ למים."

לחנך יהודי

מגיהינום

לפני שהרב עקיבא קאלשין ניגש לתרום כליה, הוא החליט לבדוק כמה מצוות הוא מקיים בדרך. התוצאה הפתיעה אפילו אותו, ויש לו גם תובנות מרתקות

אין צורך להיות תלמיד חכם כדי להבין שאדם שתורם כליה מבצע בכך חסד עצום, מתנת חיים כפשוטו, אך האם ידעתם שבנוסף לחסד הזה יש גם שורה ארוכה מאוד של מצוות אותן הוא זוכה לקבל דרך תרומת הכליה?

הרב עקיבא דוד קאלשין שתרם את כלייתו לפני כחודשיים, מצא את עצמו כמה ימים לפני התרומה כשהוא מהרהר על כך שאם הוא עומד לעשות דבר מה כל כך גדול, אז כדאי שלפחות ידע איזה מצוות טמונות בו, כדי שיוכל לכוון עליהן בזמן התרומה. "רצייתי להיות מחובר לתרומה שלי מהפן ההלכתי ולדעת בדיוק איזה מצוות אני עומד לקיים", הוא מסביר. "זה הוביל אותי לשבת עם ספרים כמו ספר המצוות של הרמב"ם, ספר המצוות של החפץ חיים ועוד נוספים, ולבאר לעצמי את הנושא באופן המפורט ביותר".

שלל מצוות

רשימת המצוות אותה מציג הרב קאלשין לפנינו היא לגמרי מרתקת. הרב קאלשין טוען כי התורם כליה מקיים בראש ובראשונה מצוות אהבת השם (מצווה ג' במניין הרמב"ם). יש לכך מספר סיבות, כמו למשל העובדה שהוא תורם כי רוצה בטובת בניו של הבורא, כמו שהוא רוצה בטובת בניו של אהביו, ואם כך הרי שהוא מתנהג עמו כדרך שאדם מתנהג עם אהביו. סיבה נוספת היא מכיוון שבכך שהוא תורם כליה יוכל המושל לקיים את מצוותיו של הקב"ה ולספר בשבחו. באופן זה תבוא לידי ביטוי אהבת השם.

"גם מצוות 'ללכת בדרכיו' נעשית כאן, שכן האדם תורם כליה ונותן מתנת חיים, בדיוק כמו שהקב"ה נותן לנו מתנת חיים, את החיים. יש כאן גם מצוות נוספות כמו צדקה (עי' ספר החינוך ומצוה ט"ז משכחת העשין לרמב"ן), השבת אבדה, כיבוד אב ואם (במידה ותורם לאביו או לאמו) וכן מצוות לא תעשה, כגון 'שלא להימנע מלהחיות עני' ו'לא תעמוד על דם רעך', ועוד הרבה מאוד מצוות נוספות. כמוכן שלפוס צערא אגרא', וכאשר מקיימים את המצוות האלו על ידי צער, זה מוסיף הרבה על ערכן".

חידוש מעניין שהרב קאלשין מציין שהתחדש לו על הדרך הוא כי מאחר שניתן לראות כי האדם שתורם כליה מקיים בין היתר מצוות צדקה, אז הרי יש הבטחה שנותני צדקה לא יהיו ניזוקים. "ואם כך", הוא אומר, "הרי שאפשר לגשת לניתוח תרומת הכליה בלב שלם, כיוון שיש כאן הבטחה שמי שתורם לא יינזק מכך".

לדבריו, במשך הזמן שקדם לתרומה, ספר המוסר הקבוע שלו היה 'תומר דבורה'. "למדתי את הספר כשהייתי בתקופת הבדיקות מבלי שידעתי למי אתרום. הלימוד של תומר דבורה עזר לי להגיע לתרומה מתוך השלמה שהחולה לו אזכה לתרום הוא בדיוק מי שזקוק לכך ביותר וזו זכות עצומה לתרום לו. התומר דבורה כותב על כך שכל אחד מישראל הוא 'שאר בשרו עם חברו'. זה כל כך חיבר אותי לתרומה. ידעתי שהמושלת שלי הוא חלק ממני, הנשמות שלנו מקורבות יחד.

"בדיוק ביום בו קיבלתי הודעה מהרב הבר, על כך שהוועדה אישרה אותי", הוא נזכר, "התקיים במודיעין עילית, בה אני מתגורר, זיץ עם ר' הלל פלאי. הגעתי לשם כשאני אחוז בהתרגשות בזכות הבשורה, ובדיוק שמעתי שם שיר שריגש אותי במיוחד - שיר שלקוח מהספר 'תומר דבורה', בו כתוב שהקב"ה מתנהג עם ישראל בדרך של קירבה, וקורא להם: 'בתי,

והנה, זה קרה, וזה תרם לשנינו מאוד. יש גם עוד הרבה מאוד בחינות נוספות שבהן נתרמתי, ואני יכול לומר את האמת - אם היו פוסלים אותי ברגע האחרון, זה היה בוודאי מאכזב ביותר, אבל עדיין זה היה שווה בשביל מה שקיבלתי בעצמי, ובטח כשאני מביט היום על היהודי שתרמתי לו וידע כי חייו ניצלו בזכות התרומה. כאשר פגשתי אותו אחרי התרומה אמרתי לו שאני לא יכול לומר שקיבלתי יותר ממה שהוא קיבל, אבל וודאי קיבלתי יותר ממה שנתתי."

אתם שומרים על קשר?

"בוודאי. הניתוח התקיים בתאריך כ"ח תשרי ומיד לאחריו נפגשנו בבית החולים. המושל אמר לי שישמח לשמור על קשר, והתגובה שלי הייתה: 'גם אני אשמח, אבל יש לנו בעיה. אנחנו גברים, אז כמה אנחנו יכולים לדבר ולשאול זה את זה מה שלומך ואיך אתה מרגיש?' הצעתי לו שנקבע שבכל שבוע נשוחח ביום שישי, שבת, ונלמד משהו שקשור לפרשה. כך עשינו, ומאז בכל יום שישי אנו משוחחים בערב שבת בין חצי שעה לשעה. הוא תלמיד חכם גדול וזה מאוד מחזק את הקשר בינינו. אני מרגיש כתלמיד שלי." הרב קאלשין מוסיף לסיום: "כשאני מתבונן לאחור אני יכול לומר שהחוויה של התרומה הייתה מדהימה ממש. אם אני מסתכל על החיים שלי, היו לי במהלכם חוויות יפות מאוד, אבל אם היו ימים שהייתי מבקש לחיות עוד פעם, אלו בדיוק הימים האלו. "נהוג בקרב אנשים להגיד שהמחלקה השמחה ביותר בבית החולים היא מחלקת יולדות, ואני טוען אחרת - מחלקת ההשתלות היא המחלקה השמחה ביותר בבית החולים. כנסו לשם ותיווכחו."

המעוניינים לקבל את רשימת המצוות המפורטת שבתרומת הכליה, מוזמנים ליצור קשר עם הרב קאלשין במייל: questions631@gmail.com

'אחותי', 'אמי'. כך כל ישראל הם שאר בשר אלו עם אלו, מפני שהנשמות כלולות יחד. חשבתי לעצמי באותו רגע שאנשים רואים את תרומת הכליה כתרומה לאדם זה, אבל האמת היא שאני הולך לתרום לאח שלי. בעומק הדברים הנתרם הוא חלק ממני, כיוון שהנשמות כלולות יחד. התרגשתי מאוד מההבנה הזו. "אני פונה לאלו שחושבים לתרום: תפנימו את המסר הזה. החולים הם אחים ואחיות שלנו כפשוטו. הם סובלים בכל כך הרבה דרכים - בחולשה, כאבים, מגבלות באכילה ושתיה, ועל הכל יש פחד מוות. כשלקחתי מונית לבית החולים אמר לי הנהג שהוא רואה את חולי הדיאליזה באים לטיפולים וחוזרים, והם עוברים גיהנום. אז הנה, יש לנו אפשרות להוציא אח מגיהנום. איך אפשר לוותר על כך?"

המחלקה השמחה ביותר

הרב קאלשין מציין בהתרגשות כי כל תהליך התרומה השפיע עליו מהרבה מאוד בחינות, ומי שעדיין חושש שהוא אולי יינזק לעתיד מהתרומה, כדאי שידע שבאותה מידה הוא יכול לצאת מורוח מהתהליך. "אני יכול לומר באופן חד משמעי שהחיים שלי כיום הם הרבה יותר טובים מאי פעם. זה התחיל בכך שפסלו אותי בשלב הראשון בגלל עודף משקל ולחץ דם גבוה. אלו דברים שידעתי שאני צריך לטפל בהם והזנחתי, אך כשאמרו לי שזה ימנע ממני לתרום, החלטתי שאני לוקח את העניינים לידיים. "התחלתי ללכת בקביעות לדיאטן, הוא תיקן לי כמה טעויות שהיו לי בתזונה וגם סידר לי כמה דברים במהלך היום שלא מספיק הקפדתי עליהם, בין היתר בנושאי שינה. זה ממש תרם לי לבריאות, גם בלי קשר לתרומת הכליה. חלק מההנחיות של הדיאטן היו לשמור על כושר גופני וזה הוביל לכך שהתחלתי לצאת עם אשתי פעם בשבוע להליכות, דבר שבעבר אף פעם לא מצאנו זמן עבורו,

תרומה

מתוך שלושה

מהרגע הראשון, אם כי לשנינו לא היה ברור בהתחלה שאני אכן אתרום. לאט-לאט, כשהכל הפך להיות רציני יותר, התחלנו להפנים את הדברים ואז היא הסתגלה לרעיון ושמחה בו. אשתי עמדה מאחוריי לאורך כל הדרך.”

הדרך, כפי שהתברר מהר מאוד, לא הייתה קצרה בכלל. “בתחילה ניסו להתאים ביני לבין חולה שנראה היה כמתאים, אבל יום לפני שהייתי אמור לעבור את בדיקת ההתאמה, התקשרו כדי להגיד לי שהוא לא יכול לבוא כי יש לו חום. אחר כך הודיעו שהתרומה לא תסתדר מסיבה כלשהי והאפשרות הזו נפלה. בהמשך הציעו לי חולה מאזור הצפון, אך אז התברר שיש תורם שמתגורר באותו אזור ומתאים לו, כך שעדיף שהוא יתרום.

”זה לא היה הרעיון האחרון שירד, כי אחר כך כבר הלכתי לבדיקת התאמה עם חולה נוסף והגעתי כבר לאבחון הפסיכולוגי. נותר לנו רק להתייצב לפני הוועדה של משרד הבריאות. חיכיתי וחיכיתי ולא קראו לי לוועדה. אחרי כמה שבועות התקשרו ואמרו שהחולה עבר אירוע לבבי. הצטערתי לשמוע והחלטתי לחכות בסבלנות, אלא שכעבור זמן נודע שהיה אירוע לבבי נוסף ולבסוף התקשרו והודיעו לי: ‘לא בטוח שהוא יוכל לקבל’. הבנתי שגם האפשרות הזו ירדה מהפרק.”

התחושה, לדבריו של הרב קנטור, הייתה לא פשוטה. “מאד רציתי

”זה התחיל מהעלונים”, אומר הרב אהרון קנטור מבית שמש, “נו, אותם עלונים עם הסיפורים של תורמי הכליות. הייתי קורא בהם ופשוט לא נרגע. הם נתנו לי להבין את הסבל העצום והבלתי נתפס של החולים, ומאידך את האפשרות הפשוטה יחסית לתרום, וזה תפס אצלי מקום. במשך תקופה ארוכה הדברים הסתובבו אצלי בראש, הם פשוט לא יצאו.

”כיום אני יכול להגיד שתרמתי באופן וודאי בזכות אותם אנשים שנחשפו בחוברות של ‘מתנת חיים’, ואני מרגיש הכרת הטוב עצומה כלפיהם. בזכות האנשים שסיפרו את הסיפור שלהם, למרות שאולי היה להם קשה להיחשף, רק בזכותם הצלחתי להגיע לזה.”

לא קלה הדרך

הרב קנטור לא היה בטוח בתחילה שהוא אכן יתרום, אך הוא כן היה בטוח שברצונו לבדוק אם הדבר בכלל אפשרי. “אחרי כמה חודשים שהמחשבות על כך לא עזבו אותי, יצרתי קשר ראשוני עם מתנת חיים. התקשרתי אליהם וביקשתי להבין במה הדבר כרוך והאם לי באופן אישי תהיה אפשרות לתרום.”

בשלב הבא הוא כבר התחיל לעבור את הבדיקות הראשוניות בקופת חולים, ואז כבר התחמם לגמרי. “את אשתי שיתפתי

שנתיים חלפו מאז שהרב אהרון קנטור ביקש לתרום כליה, ואז במפתיע הוא קיבל שיחת טלפון: "תוכל לתרום בתוך פחות מחודש?" לאחר מספר שבועות הוא כבר היה על שולחן הניתוחים, ושנה לאחר מכן ציפתה לו ההפתעה המרגשת ביותר

מאוד. אמא שלי הגיבה בתחילה באיפוק, אך לאחר דקה אמרה בהתרגשות משפט שמחמם את ליבי עד היום: 'אני גאה בו'.

חתונה בתאריך סמלי

החולה שזכה לקבל את כלייתו של הרב קנטור הוא יהודי מבוגר בשנות ה-70 המאוחרות לחייו, בעל משפחה גדולה מאוד. "למיטב הבנתי מדובר במושתל המבוגר ביותר שקיבל כליה דרך מתנת חיים", מציין הרב קנטור. "בכל משפחתו לא נמצא אף אחד שיכול לתרום לו, גם אחד מנכדיו שרצה מאוד לתרום לא קיבל בסופו של דבר את האישור".

הרב קנטור אומר שהוא יודע שיש לפעמים תחושה שכדאי לתרום דווקא לילד קטן או לאישה צעירה, ובכך לזכות לאפשר להם לחיות חיים ארוכים ובריאים, להביא ילדים ולהקים משפחה. "אצלי השיקול הזה בכלל לא תפס מקום", הוא מדגיש, "קודם כל כי החלטתי מראש שאני לא מתערב בכלל בשיקולים האלו. סמכתי לגמרי על הקב"ה שיודע מה שהוא עושה ועל עמותת מתנת חיים שיש לה כל כך הרבה וותק ושיקול דעת. למה לי להתערב? אבל מעבר לכך - אני יכול להעיד מקרוב שאי אפשר לתאר את התחושה העצומה של הסיפוק בכך שאתה תורם ליהודי שיש לו משפחה עם כל כך הרבה צאצאים - ילדים, נכדים וגם נינים, ואתה יודע באופן וודאי שבזכותך יהיה להם סבא, ובזכותך הוא ימשיך לרוות נחת מכולם. זה לא תרומה שתראה את הפירות שלה בעוד כמה שנים, אלא אתה רואה את הפירות כבר היום".

בפועל, פגש הרב קנטור את החולה שקיבל את כלייתו רק לאחר הניתוח. "זה היה מאוד מרגש", הוא מתאר, "החולה כמעט לא היה מסוגל לדבר, והאמת היא שגם אני כמעט לא הצלחתי להוציא מילה. אנחנו ממשיכים לשמור על קשר, משוחחים מידי פעם, מודעים לשמחות שיש במשפחות ומלווים זה את זה".

ואגב, אם מדברים על שמחות, הרב קנטור אינו מתאפק מלציין את העובדה המרגשת שלפני מספר שבועות הוא זכה לארס את בנו במזל טוב. "מיד אחרי האירוסין ניגשנו לבדוק תאריכים אפשריים לחתונה מבחינת אולמות, בסופו של דבר נקבע התאריך אור ל-ה' שבט. הרגשתי כל הזמן שהתאריך מצלצל לי, ורק כשניגשנו לסגור, נזכרתי - לפני שנה בדיוק בתאריך הזה תרמתי את הכליה. אנחנו זוכים לחגוג שנה לתרומה בצורה המרגשת ביותר שיכולה להיות".

לתרום, הכנתי את עצמי וחשבתי על כך המון, וזה פשוט לא קרה. עם כל שם שעלה וירד הרגשתי את האכזבה, כל כך רציני שזה יקרה כבר".

ואז, במפתיע, ללא כל הודעה מוקדמת, יצרו איתו קשר באחד הימים והודיעו על כך שיש חולה שהיה אמור לקבל כליה מתורמת, אך היא נפסלה ברגע האחרון וכבר נקבע תאריך לניתוח. "הם שאלו אם אוכל לבדוק התאמה בהקדם האפשרי ולעבור את הניתוח בתוך מספר שבועות".

איזה לחץ! הסכמת?

"האמת היא שלמרות שבמשך שנתיים ישבתי, המתנתי, וכל כך רציני, הרגשתי את ההלם המוחלט כשקלטתי שזה עשוי להיות כל כך קרוב. התגובה הראשונית שלי הייתה: 'תנו לי יום ואודיע לכם'. במהלך אותו יום התייעצתי עם אשתי וכמובן שהחלטנו מהר מאוד שאנחנו הולכים על זה ולא מוותרים. בתוך כמה ימים כבר שלחו אותי לוועדה, אחר כך המשכתי מהר מאוד להכנות לניתוח ובתוך פחות מחודש כבר עברתי אותו".

רוגע בלתי מוסבר

את הרגע בו נכנס לחדר הניתוח מתאר הרב קנטור כעילאי ונשגב. "הניתוח היה ביום ראשון ובמשך כל השבת הייתי במתח. כל הזמן חששתי שיקרה משהו ברגע האחרון ושייאלצו לדחות את הניתוח. המתח היה ממש גדול, אבל ברגע שבו גלגלו אותי אל חדר הניתוח הרגשתי פתאום סוג של שלוה שנוחתת עליי. אני זוכר את עצמי מוכנס לחדר הניתוח, שוכב על המיטה, סביבי כל הצוות ואני לא מרגיש שום פחד או לחץ, רק שלוה עילאית, ואני יודע - זה לא אני, זה נגד הטבע שלי. משמייים מלווים אותי ונותנים לי את התחושה הרגועה".

ומה עם ההתאוששות? היא גם הייתה רגועה?

"ברוך השם. ההתאוששות הייתה מהירה וקלה, אפשר לומר ממש מצוינת".

לאחר שהניתוח עבר בהצלחה נדרשה רעייתו של הרב קנטור לבצע משימה חשובה - להתקשר להוריה ולאמו של בעלה, כדי להודיע להם על התרומה. "לא שיתפנו אותם בכלל לפני כן. אמנם את הילדים כן הכנו כשבוע קודם, אבל להורים לא אמרנו דבר, כי לא רצינו שיהיו מודאגים ובמתח. רק אחרי שהניתוח עבר בשלום וידענו שברוך השם הכל טוב, התקשרה אשתי לשני הצדדים. הם היו בהלם מוחלט, אבל התרגשו

תרומה

לעם היהודי

רות דינר עלתה לארץ לפני כשלושים שנה, התגיירה, הקימה משכחה ובשנה האחרונה תרמה כליה לרב יצחק בירנבוים מכפר חסידים. "אין מילים כדי לתאר את המתנה העצומה שקיבלתי", אומר הרב בירנבוים, "זהו חסד ענק – מתנה לכל החיים"

דומה על יד כפר חסידים. באותם ימים עבדתי גם כמנכ"ל חברה גדולה להשקעות, מתוך שליחות לעזור לציבור הדתי והחרדי להרוויח כסף. התרגלתי להיות אדם פעיל, יוזם ומבצע. ההבנה שחלפו הימים הטובים ומעתה מצבי עומד רק להתדרדר ולהחמיר, גרמה לי לחוסר אונים מוחלט.

ניסיתם לבדוק אפשרות לתרומת כליה?

"יש לי ברוך השם משפחה גדולה, אבל התברר שבשל סיבות רפואיות אף אחד מילדיי לא יכול לתרום לי. גם קרובי משפחה אחרים שניסו נפסלו. בסייעתא דשמיא שמענו על עמותת מתנת חיים וכמובן שפנינו לשם מיד. הובהר לנו שעלול לחלוף זמן ממושך עד שיימצא תורם ובינתיים התחילו הרופאים בהכנות לדיאליזה. בסופו של דבר היה נס גדול, כי התורמת נמצאה בתוך תקופה קצרה. בחסדי שמים לא נאלצתי לעבור אפילו טיפול דיאליזה בודד, וזכיתי לליווי מסור של הרב הבר לאורך כל הדרך. הוא עודד אותי וכל כך תמך בי ובמשפחתי. בזכותו, בזכות התורמת ובזכות העמותה, זכיתי להיוולד מחדש".

מה נתן לך כוח במהלך התקופה הקשה הזו?

"האמונה. רק האמונה היא זו שהחזיקה אותי. היא שנתנה לי בכל יום את הכוח לפקוח את העיניים. בכל יום כשקמתי

יום בו נודע לרב יצחק בירנבוים מכפר חסידים על כך שהוא חולה כליות, הוא הרגיש שהשמיים נופלים פשוטו כמשמעו. "אין מילים שיוכלו לתאר את התחושה הקשה הזו", הוא מציין כשמשוחח אתנו כיום. "כבר מהרגע הראשון אמרו לי הרופאים שהמחלה שלי קשה מאוד, אין לי זמן מיותר, ובקרוב אהיה חייב להתחיל דיאליזה, או לחילופין - שיימצא עבורי תורם".

הרב בירנבוים, שעד אותו יום היה אדם צעיר, בריא וחזק, שמע את הדברים ונחרד. בתוך ימים ספורים הוא מצא את עצמו נכנס לתוך עולם שלא הכיר וגם לא איחל לעצמו אף פעם להכיר - בדיקות, תרופות, סטטיסטיקות מבהילות, ביקורים אצל רופאים, דיאטה קפדנית, וחולשה שגרמה לו להיצמד למיטה ללא יכולת לקום. "אני אדם צעיר, לא חלמתי שאני עומד להיכנס לתוך המערבולת הזו", הוא נזכר בכאב. "זה היה סיוט בלהות".

רק אמונה

כבר שנים שהרב בירנבוים עוסק בניהול מוסדות לבנות ונערות במצבים קשים. "בעברי ניהלתי בירושלים את המוסדות לנערות במצבים הקשים ביותר בציבור החרדי. עבדתי במשך ימים ולילות כדי להשיבן לדרך הנכונה ולדאוג לחינוך שלהן. הקמתי גם מוסד

לעולם
לא אשכח
את היום
שבו נודע
לי על כך
שנמצאה
עבורי
תורמת.
היו עדיין
חששות
גדולים,
אבל הייתה
תקווה
עצומה,
וזו העיקר.
הרגשתי
ממש
שמחה
גדולה,
כאילו זהו
יום חג.

בבוקר הייתי אומר 'מודה אני' ומשנן לעצמי שוב ושוב שיהיה טוב. ריבונו של עולם הוא זה שנתן לי את המחלה והוא זה שגם יעזור לי להבריא ממנה. אני סומך עליו ומאמין בו באופן מוחלט, גם אם לפעמים קשה לי ואני לא מבין מה שקורה".

תרומה של הכרת הטוב

הרב בירנבוים מציין שהוא לעולם לא ישכח את היום שבו נודע לו על כך שנמצאה עבורו תורמת. "בתחילה הרופאים היו מסויגים והדגישו שיהיה עליי לעבור בדיקות ממושכות שבמהלכן ייתכן שיתברר שהיא אינה מתאימה לי. היו עדיין חששות גדולים, אבל הייתה תקווה עצומה, וזה העיקר. הרגשתי ממש שמחה גדולה, כאילו זהו יום חג".

את תחושותיו כלפי התורמת הוא מנסח במילים הבאות: "זו התרומה הגדולה ביותר והאמתית ביותר שיכולה להיות, כי זו לא רק נתינה, אלא הצלה ממות כפשוטו. כי אי אפשר לחיות לאורך זמן במצב כזה. החסד של תרומת הכליה הוא ממש נתינת חיים חדשים, וזהו דבר שכל כך לא מובן מאליו. הלוואי שיכולתי גם אני לתרום".

התורמת של הרב בירנבוים היא לא רק אשת חסד, אלא גם בעלת סיפור חיים מרתק. מדובר ברות דינר, אשר עלתה לארץ לפני כשלושים שנה בשם 'סילביה'. היא לא הייתה שייכת באותם ימים לעם היהודי, והיא הייתה גם גרושה, בודדה, ללא כל קרוב או בן משפחה. מאז, במשך השנים שחלפו, זכתה רות לעבור תהליך של גיור, היא נישאה לבעלה רפאל דינר ויחד הם בחרו להתגורר בישוב דולב שבמערב בנימין. רות היא אימא לארבעה וסבתא לשלושה נכדים.

הפעם הראשונה שבה הבינה רות שהיא מעוניינת לתרום כליה הייתה כשחברה טובה סיפרה לה על כך שבן משפחתה, בחור צעיר, נאלץ לעבור טיפולי דיאליזה וסובל מכך מאוד. "הדבר היחיד שיוכל להציל אותו הוא תרומת כליה", סחה לה החברה, ורות, בלי לחשוב פעמיים, הודיעה לה מיד ברצינות: "אז אני אתרום לו".

"מבחינתי לא היה לי בכלל ספק שאני רוצה לתרום", היא מספרת לנו, "אני מרגישה לאורך כל השנים רגש עצום של הכרת הטוב כלפי ריבונו של עולם, שנתן לי כל כך הרבה - בית, משפחה, בעל מדהים, ילדים ונכדים, קהילה מלוכדת ועבודה שאני כל כך אוהבת. במשך כל החיים רק חשבתי איך אוכל להודות על כך, והתחושה שלי היא שכשאני נותנת חיים למישהו, אני בעצם עושה את רצונו של ה' יתברך".

אלא שלאחר ההתרגשות הגדולה ומסע הבדיקות הממושך, נודע לרות שאין התאמה בינה לבין אותו בחור חולה. "אבל מכיוון שהשם שלי כבר נכנס למאגרים של 'מתנת חיים', המשיכו לחפש לי בעמותה

חולה אחר".

שלושה שבועות בלבד חלפו עד שהודיעו לה שיש לה מועמד חדש, אב לשבעה המתגורר בכפר חסידים. בדיקות ההתאמה שנעשו ביניהם הוכיחו כי הפעם יש סבירות גבוהה שהכליה תיקלט, שכן ההתאמה הינה מושלמת.

את האמת - לא פחדת?

"לגמרי לא", משיבה רות בנחרצות. "להיפך, ככל שהתקדמתי מבדיקה לבדיקה וקיבלתי תשובות חיוביות, כך הרגשתי את הלהיטות שקיימת בי לקיים כבר את המצווה, לא היה שום רגש של פחד. שיא השיאים היה כשעברתי את הניתוח והתעוררתי בחדר ההתאוששות. הייתי כל כך נלהבת ונרגשת, רעדתי בכל הגוף, הבנתי שעשיתי את זה. זו הייתה תחושה מדהימה".

היום שאחרי

רות לא פגשה את הרב בירנבוים עד לרגע הניתוח, והוא מציין כי לא נאמרה לו אף מילה הרומזת על זהותה.

בפועל, המפגש הראשון ביניהם נערך רק לאחר

כבר באותו
 רגע הבנתי
 שקיבלתי
 בן משפחה
 חדש, ובאמת
 הקשר בינינו
 ממשיך
 להישמר עד
 היום. נפגשנו
 כמה וכמה
 פעמים,
 ולא מזמן
 התקיימה
 סעודת
 הודיה בכפר
 חסידים. גם
 אני הוזמנתי
 וזו הייתה
 הזדמנות
 עבורי להכיר
 את כל
 המשפחה
 שלו.

צאצאים, ובעיקר הרגשתי את הסיפוק העצום. כי ראיתי בעיניים שלי את ההשפעה המדהימה של התרומה שלי. לחשוב על כך שהאבא והסבא הנהדר הזה היה ממשיך לעבור טיפולים מתישים, ואולי גם מאבד במהלכם את חייו? זה הרי בלתי מתקבל על הדעת".

ההתאוששות של רות הייתה מהירה מאוד וכעבור עשרה ימים היא כבר חזרה לעבודתה כמנהלת מעון. "אני אמנם לא צעירה, אבל ברוך ה' יש לי כוחות. העבודה שלי היא כמו אוויר לנשימה עבורי, לא יכולתי לוותר עליה. אני ממשיכה לתפקד כרגיל ולא מרגישה שנגרע ממני משהו. להיפך, המטפלות במעון טוענות שאני מתפקדת כמו אחד עשר אנשים ולא כמו אדם אחד".

והיא לא מתאפקת מלציין: "מהיום שבו התגיירתי הרגשתי מחוברת לעם ישראל, אבל בעקבות הנתינה הזו, החיבור נעשה עוד יותר עמוק. כי ברור לי שהתופעה של לתת איבר מגופך אינה קיימת באף עם אחר. זה מגיע רק בעם כמו שלנו, שיש בו כל כך הרבה נתינה ואהבה".

הניתוח. "זה היה הרגע הכי מרגש בחיים שלי", נזכרת רות. "בתחילה מתאמת ההשתלות בהדסה עין כרם נכנסה אליי לחדר ושאלה אם אני רוצה להכיר את המושלת. השבתי לה שאם הוא מעוניין, אז גם אני מעוניינת, והיא אמרה לי: 'אז קדימה, הוא נמצא בחדר הסמוך'. כמה דקות אחר כך כבר הגיעה אשתו. התחבקנו והתנשקנו, ואז הלכנו ביחד לחדר ופגשתי אותו".

מה אומרים בכזו סיטואציה?

"השאלה הראשונה ששאלתי הייתה: איך אתה מרגישה? והוא השיב לי: 'קודם כל תגידי איך את מרגישה'. ענית לי שאני מרגישה מצוין, והוא אמר: 'אני מרגיש בסדר'. כבר באותו רגע הבנתי שקיבלתי בן משפחה חדש, ובאמת הקשר בינינו ממשיך להישמר עד היום. נפגשנו כמה וכמה פעמים, ולא מזמן התקיימה סעודת הודיה בכפר חסידים. גם אני הוזמנתי וזו הייתה הזדמנות עבורי להכיר את כל המשפחה שלו. ראיתי את כל הבנים, הבנות והנכדים. התפעלתי מהעובדה שהוא אדם צעיר עם כל כך הרבה

חיים

של סיפוק

מהרב שיספר לי מעט על הפעילות שלו. השיחה התפתחה והתארכה ואני הקשבתי להסברים שלו על הבדיקות ובמה הדבר כרוך. ככל ששוחחנו יותר כך הרגשתי שמתעורר אצלי הרצון לתרום. סיימנו את השיחה ולאחר שהרהרתי בנושא וגם שיתפתי כמובן את אשתי, החלטתי לנסות לבדוק. אם אהיה מתאים - נפלא, ואם לא אז נמשך הלאה".

העניינים מתעכבים

הרב שפירא התחיל במסע הבדיקות. היו בדיקות שהוא עבר בנתיבות, עיר מגוריו, והיו שהוא הוצרך לנסוע עבורן לבאר שבע. "התוצאות היו תקינות ברוך השם, אך בשל סיבות שתלויות בי, התהליכים הלכו והתארכו. זה גרם לכך שחלפה שנה מאז שעברתי את הבדיקות ועדיין לא הותאם לי אף חולה. לאחר מכן התאימו לי במתנת חיים בחורה חולה, אך אז התברר שהבדיקות כבר אינן בתוקף, והיה עליי לעבור את חלקן שוב. בהמשך נאמר לי שהבחורה אינה כשירה לקבל בשלב זה את התרומה. במשך מספר שבועות חיכיתי לה, ואחר כך הודיעו לי שהתרומה מתבטלת. זמן קצר לאחר מכן הותאם לי בחור ישיבה, אך לאחר שכבר התכוננתי נפשית וחשבתי שזה יצא לפועל, התברר שהוא קיבל כליה מהמת. הייתה גם עוד בחורה שעלה רעיון שאתרום לה, אך לבסוף זה לא התאים, ופתאום העלו שוב את הבחורה הראשונה ואמרו שהיא יכולה לקבל את הכליה. כמובן שנתתי את אישורי והתחלתי לצפות לניתוח".

איך הרגשת עם כל העיכובים האלו?

"למעשה, עברו כמעט שנתיים מאז שהתחלתי בתהליך ועד הניתוח, אבל העיכובים לא גרמו לי לרגע לסגת מהרעיון או לשקול אותו

במשך שנתיים שלמות המתין הרב שלמה שפירא ליום בו יתרום כליה. בשיחה מרגשת הוא נזכר בפעם הראשונה בה התקשר במקרה לרב הבר, בעיכובים שבדרך, וגם בתרומה המרגשת

כשהרב שלמה שפירא (בנו של הרב אביעזר שפירא ראש ישיבת קול תורה לצעירים) חייג את מספר הטלפון של עמותת מתנת חיים, הוא כלל לא העלה בדעתו לתרום כליה. זה היה בשעות הבוקר של יום שישי, והוא כהרגלו, כגבאי בית הכנסת 'בית יצחק' בנתיבות, עבר על העלונים שבבית הכנסת, כדי לדעת אלו מהם יש לפנות לגניזה. "כך אני נוהג בכל שבוע", הוא מספר, "במקרה נתקלתי בעלון של מתנת חיים עם סיפורי תורמים, וראיתי שמופיע שם חלק מפסוק שעלול להצריך גניזה. החלטתי להתקשר למזכירות של העמותה וליידע אותם בכך, שידעו להיזהר. האמת היא ששיערתני שלא יענו, אבל למרבה ההפתעה דווקא הייתה תשובה. זו לא הייתה המזכירה, אלא הרב הבר בכבודו ובעצמו".

הרב שפירא מציין שכאשר הוא הביע את פליאתו מכך שהרב עונה לטלפונים, הסביר לו הרב הבר כי בשעות בהן אין מזכירות, הוא עונה לשיחות. "מאוד התפעלתי מכך, והמשכנו לשוחח. האמת היא שעד אז לא שמעתי הרבה על העמותה. אמנם יש לי דוד ודודה ששניהם תרמו דרך מתנת חיים, אבל לא הכרתי את העמותה מקרוב. אז ביקשתי

נפגשנו,
רק לאחר
הניתוח.
ביום
השחרור
הגעתי
לבקר
אותה. היא
התקשתה
לדבר מרוב
התרגשות,
אבל
ההורים
שלה סיפרו
לי שהיא
כבר יכולה
לשתות
כמעט ללא
הגבלה
ולאכול
מאכלים
שקודם
לכן היה
אסור לה
לצרוך, בשל
המחלה.
זה מאוד
ריגש אותי

מיום הניתוח לא זוכר הרב שפירא הרבה. "הספקתי להתפלל תפילת שחרית ומיד לאחר מכן העבירו אותי לחדר ההמתנה, שם התפללתי תפילה מיוחדת שהביאו לי מעמותת מתנת חיים והתחלתי להתרגש. מיד לאחר מכן הועברתי לחדר הניתוח ומשם אני כבר לא זוכר דבר. כעבור ארבע שעות התעוררתי והתברר לי שאני אחרי. אשתי ואמי ציפו לי בחדר ההתאוששות ואחר כך הגיעו אחיי לבקר אותי.

"יש לציין שהרב הבר ואחיו הגיעו גם כן לבקר למחרת. היה מדהים לראות איך כל צוות המחלקה מעריך אותו ורוצה לדבר איתו. ראינו מה זה אדם של מסירות נפש. לחשוב איך שהוא נוסע לכל אחד ומתעניין בו, וכן זמין לטלפונים כל הזמן ועוקב באופן אישי אחרי כל מה שמתפתח. זוהי הזדמנות עבורי להודות לו על הכל". את השיחה עמנו מקיים הרב שפירא ימים ספורים לאחר שחרורו. "באופן כללי אני אדם מאוד פעיל, הניתוח שעברתי עצר עבורי את מרוץ החיים, אבל אני לא מתלונן, אלא מקבל זאת באהבה. אני מודה להקב"ה על כך שעברתי את הניתוח ממש בקלות, כמעט ללא תופעות לוואי. יכולתי כבר ללכת לבית הכנסת לתפילות ואני מתכוון לחזור לכולל ממש בקרוב בעזרת השם".

מבחינתו נשמע שהדברים פשוטים לו ממש. "זה כמו שאגיד לאדם שהוא יכול לקפוץ למים כדי להציל מישהו מטביעה, ברור שהוא לא יהסס לעשות זאת. גם אם אגיד לו שבעקבות כך הרגל שלו תכאב מעט במשך שבוע, זה לא יגרום לו לוותר, נכון? אני מרגיש שכן הדבר גם לגבי תרומת כליה. ברגע שמסתכלים על כך כהצלת נפש, אז בכלל אין ספקות".

את המושגות פגשת?

"כן, נפגשנו, אך רק לאחר הניתוח. ביום השחרור הגעתי לבקר אותה בטיפול נמרץ. היא התקשתה לדבר מרוב התרגשות, אבל ההורים שלה סיפרו לי שהיא כבר יכולה לשתות כמעט ללא הגבלה ולאכול מאכלים שקודם לכן היה אסור לה לצרוך, בשל המחלה. זה מאוד ריגש אותי. אשתי ואני אמרנו להורים שלה שאנו מרגישים כאילו שנולדה לנו בת חדשה. ואגב, הופתענו לגלות שהשמות שלנו זהים לגמרי לשמות של ההורים.

"שוחחתי באותה הזדמנות עם הרופאים שסיפרו לי שהניתוח עבר בהצלחה מלאה, והתגובות של החולה מצוינות", מוסיף הרב שפירא. "ההתרגשות שלי גברה מרגע לרגע. כפי שהבנתי מהרב הבר מדובר בבחורה מיוחדת וצנועה שלומדת באחד הסמינרים החזקים בבני ברק. היא באה מבית של תורה ואביה תלמיד חכם גדול. מרגש לחשוב שבזכות הכליה שתרמתי לה היא תזכה בעזרת ה' לאריכות ימים ותוכל להתחתן ולהביא ילדים לעולם. דור שלם יוכל להיות מוקם בזכות מאמץ קל מצדי. לא יכול להיות בכל העולם סיפוק גדול מזה".

בשנית. להיפך - הם רק הגבירו את הציפייה. כל כך רציתי שזה יקרה כבר".

וזה אכן קרה. "בשעה טובה קבעו לי תאריך לניתוח - בתחילת חשוון, מעט אחרי תקופת החגים. זה היה נראה לי זמן מתאים ביותר, אלא שבשבוע לפני הניתוח התברר לי שהשבוע הקרוב עומד להיות עמוס בשמחות ברוך השם משני הצדדים. בדיוק באותו שבוע הצטברו לנו שתי חתונות, בר מצווה, ברית ואירוסין. התקשרתי לרב הבר ושאלתי אותו אם כדאי לעשות שאלת רב בנוגע לדחיית הניתוח".

תשובתו של הרב הבר ריגשה את הרב שפירא מאוד: "הרב אמר לי: 'ההחלטה היא שלך, בוודאי שאתה יכול לדחות. אבל אני רוצה לספר לך שבזמנו שאלתי את הגר"ש אלישיב זצ"ל אם מותר לחלל שבת בשביל אדם חולה כליות. מו"ץ שנוכח שם רצה לטעון שהדבר אסור, שכן חולי כליות הוא דבר שאין הנשמה תלויה בו ואפשר להחזיק את הגוף בטיפול דיאליזה, אך הגר"ש דחה זאת ופסק שמדובר בפיקוח נפש ומותר לחלל עבורו את השבת. 'במקרה נוסף', המשיך הרב הבר, 'על סמך פסק ההלכה של הגר"ש נסעתי בעיצומה של השבת לביתו של חולה שהיה זקוק לכליה, ובשבת נודע שיש אפשרות לקבל כליה מהמת'. את הדברים הוא סיפר לי כדי להמחיש עד כמה שמדובר בפיקוח נפש. 'אם כן', אמרתי לו, 'אני בכלל לא עושה שאלת רב, אלא משאיר את הניתוח בתאריך המקורי'. כמובן שעשיתי זאת בהתייעצות עם אשתי ובתמיכתה המוחלטת".

בערב הניתוח הגיע הרב שפירא לבית החולים ועבר את הבדיקות הנדרשות, אך מעט לאחר מכן הודיעו לו שהניתוח לא יתקיים בבוקר המחרת. "אמרו לי שהוא יידחה לצהריים או שיתבטל לגמרי, כי הגיע משהו דחוף מאוד. רק בשעות הבוקר הודיעו לי סופית על ביטול הניתוח. זה לא ששמחתי, אבל הרגשתי שמשמיימתחשבים בי".

תרומה לדור שלם

הניתוח נדחה לשבוע לאחר מכן, אך הסאגה לא הסתיימה. באותו ערב התחתן אחייך של הרב שפירא, ומיד לאחר החתונה פנה הרב שפירא להתאשפז בבית החולים, כשהתכנית היא לעבור את הניתוח למחרת. "הגעתי לקבלה, הפנו אותי לחדר האשפוז וכבר התחלתי להתמקם, אך אז הגיעה הרופאה והודיעה: 'אנחנו מצטערים, החולה לא תוכל לקבל את הכליה כי ירדו לה המדדים. הניתוח נדחה'".

הרב שפירא ואשתו עזבו את המחלקה והחליטו כי בפעם הבאה הם לא מספרים לאיש מלבד להוריהם על כך שהניתוח עומד להתקיים. כך אכן היה. הניתוח התקיים לבסוף בשבוע שלפני חג החנוכה. הוא עבר בהצלחה מרובה ויומיים לאחר מכן כבר השתחרר הרב שפירא לביתו.

"ידעתי אתרום עוד השנה"

**עקשנות ודבקות במטרה, הן
ססייעו לאסתי לרר לתרום
כליה בגיל 28. בשיחה מרתקת
היא מספרת על הדרך שעברה,
על התגובות שקיבלה, וגם על
התוצאה המרגשת מכל**

לגשת לתהליך, שכן הקטן כבר פחות זקוק לי והדרך לכאורה פתוחה להגשמת החלום".

אסתי פנתה למתנת חיים, שם הודיעו לה כבר בתחילה שהיא צריכה לקחת בחשבון שבבתי החולים יטענו שהיא צעירה ולא יאפשרו לה לעבור את הניתוח. "ובכל זאת", התעקשה אסתי, "תנו לי לנסות".

אסתי קיבלה את מבוקשה, תוך ליווי חם של העמותה, ומיד לאחר מכן התייצבה אצל הרבנית קולדצקי, בתו של הגר"ח קנייבסקי. "שטחתי בפניה את התכנית שלי והיא ברכה אותי ואמרה לי שאביה נוהג לומר לגבי תרומות כליה שאין חיוב, אבל שלוחי מצווה אינם ניזוקים. הודיתי לה ולמחרת כבר עברתי את כל הבדיקות

סיפור תרומת הכליה של אסתי לרר, הנחשבת ל'תורמת הכליה האלטרואיסטית הצעירה ביותר' בעמותת מתנת חיים, מתחיל למעשה לפני למעלה מעשור, כאשר אסתי הייתה נערה בת 16.

"אבא של חברה טובה שלי סבל במשך שנים מבעיות בכליות", היא מספרת, "והייתי עדה מקרוב למלחמת ההתשה שנקראת 'טיפול דיאליזה'. במשך כל תקופת מחלתו הארוכה הוא היה מועמד לקבלת תרומה, שכן אשתו רצתה לתרום לו, אך זה לא יצא לפועל כי הגוף שלו לא שרד. סופו של הסיפור עצוב: האב נפטר בערב פסח, יום לפני בדיקת חמץ. לא אשכח איך בלוויה הכואבת הבטחתי לחברתי מעומק הלב: 'ברגע שאוכל אני מבטיחה לתרום כליה למישהו, עוד לפני שהוא ילך'".

דבקות במטרה

המילים האלו שיצאו מגרונה ומליבה של אסתי ברגעים כה קשים המשיכו להדהד בה במשך שנים. להדהד ולא לחדול. "כשסיימתי את לימודי בתיכון הייתי בת תשע עשרה ופניתי לבדוק מה אומר החוק במדינת ישראל לגבי תרומת כליה בגילי", היא מציינת. "מהר מאוד הבנתי שאין סיכוי שיאפשרו לי לתרום לפני גיל עשרים וחמש ומינימום שלוש לידות תקינות. הבנתי שאני צריכה להמתין, וכך עשיתי. בגיל עשרים ושבע כבר הייתי אימא לשלושה ילדים שהקטן בהם בן שנתיים. הרגשתי שזה בדיוק השלב בו יהיה נכון

נמשכות שנה. אחר כך המשכתי לוועדות הרפואיות, כשאני יודעת שבסופו של דבר מחכה לי הוועדה המאיימת ביותר של משרד הבריאות.

"מה לא סיפרו לי על הוועדה הזו?" היא נזכרת, "אמרו לי שיש כל כך הרבה אנשים שנפלו שם ולא אושרו. אמרו לי שהם פוסלים גם ללא סיבות אמתיות ושאינן לי שום סיכוי לעבור, כי בטוח יפסלו אותי. אבל האמת היא שבסופו של דבר ממש הופתעתי, כי הוועדה הייתה דווקא חביבה מאוד. ישבו שם נציגים שהיו מאוד אדיבים. הם אמנם ניסו להתקיל אותי בשאלות, אך השתדלתי לענות להם כמיטב יכולתי ולהסביר להם עד כמה אני איתנה בהחלטתי וברצוני לתרום. 'בשלב מסוים אמרתי להם: 'אני יודעת שכולכם רוצים את טובתי, אבל האמת היא שאני רוצה את טובתי יותר מכולכם. כי אני רוצה להיות אימא בריאה לילדיי ולחיות עוד עשרות שנים. אבל אני עושה את ההחלטות שלי מתוך שיקול דעת ובאופן מודע. אני אישה מאמינה וברור לי שאם נגזר עליי למות, אמות בכל צורה. לפחות שזה יהיה אחרי שאזכה לתרום...' שטחתי גם עוד כמה הסברים שונים, ולבסוף, כשיצאתי משם, אמרתי לבעלי: 'הם בטוח יפסלו אותי, אבל לא נורא, בשנה הבאה אנסה שוב'. להפתעתי הגדולה, שעה קלה לאחר מכן קיבלתי טלפון ממתנת חיים, שם ביקשו לבשר לי על כך שקיבלתי אישור לתרום. כעת מה שנותר הוא לקבוע תור לניתוח."

לתת תקווה חדשה

אסתי מציינת כי לאורך כל הדרך היא אמרה לבעלה שבכוונתה להילחם עד הסוף, כי "אולי יש מישהו צעיר שסובל?" "בעלי בכל פעם צחק על כך שברור לי שאתרום דווקא למישהו צעיר, אבל בסופו של דבר התברר שהמושתל שלי הוא באמת בחור צעיר מאוד, בן עשרים ושלוש בסך הכל, ממוצא אתיופ. מגיל תשע עשרה הוא מצוי בטיפולי דיאליזה ומצבו הרפואי בכי רע. הוא יתום מאבא וחיייו לא קלים. כשדיברתי עם הרב הבר שבא לבקר אותי אחרי הניתוח, הוא אמר לי שבכך שתרמתי לאותו בחור, נתתי לו לא רק חיים, אלא גם תקווה חדשה שדברים נעשים וקורים, ושיש אנשים טובים בעולם."

ואיך עבר הניתוח?

"לגמרי בצורה קלה, הרבה יותר מכפי שיכולתי לשער. נכנסתי בשבע וחצי בבוקר, הבאתי לכל המנתחים יוגורט וגרנולה ועוגות שאפיתי, אחר כך הלכתי לישון לשלוש שעות, קמתי ולרגע לא הרגשתי שהוציאו ממני משהו במשקל 260 גרם, בזמן שאותו 'משהו' כבר נקלט בגופו של המושתל ונתן לו חיים. המנתח אמר לי שהניתוח עבר 'ממש כמו בספר'. בלי שום סיבוכים ברוך השם, גם אצלי וגם אצלו. כל מנות הדם שהביאו מבנק הדם חזרו שלמות, וגם לאחר שהתעוררנו לא היה צורך בחמצן ולא בהרדמה. ברוך ה' שבתי הביתה לאחר יומיים, מבלי שלקחתי אפילו אקמול. באותו יום התקיימו הבחירות ואפילו הספקתי ללכת לבחור. ההורים שלי תכננו להיות אצלנו כדי לעזור, אבל באמת שלא היה צורך. כעת אני כמה שבועות אחרי הניתוח, נהנית מימי החופשה ומנהלת חיים תקינים לגמרי."

אבל ישנו רגע מרגש שלא מש מזיכרונו. היה זה למחרת הניתוח, כאשר נכנס לחדרה המנתח והודיע על כך שהקריאתנין של החולה ירד, המערכות בגוף פועלות היטב והוא שותה, ערני ומאושר. "באותם רגעים נשברתי בפעם הראשונה", היא מספרת בהתרגשות, "התחלתי פשוט לדמוע, מלמלתי 'מזמור לתודה', קראתי 'נשמת כל חי', ושלחתי את בעלי להתפלל בקבר רחל. אמרתי לו: 'כעת אני סיימתי והגיע תורך'."

הראשונות דרך קופת חולים. במתנת חיים העבירו את התוצאות לבית החולים בלינסון, אבל אני לא התכוונתי להמתין שבבית החולים ייצרו אתי קשר. בכל יום, אחרי ששלחתי את הילדים לגנים, התקשרתי לבית החולים כדי לברר מתי נוכל להתקדם עם הבדיקות.

"לבסוף כנראה נמאס להם ממני, אז הזמינו אותי ליום של בדיקות. קמתי בשעה שש בבוקר, השארתי לבעלי את הטיפול בילדים ונסעתי לבלינסון. עד השעה שלוש וחצי עברתי בדיקות שונות, ובשעה שלוש וחצי נכנסתי לפגישה עם הנפרולוגית."

את הסיטואציה הבאה אסתי אינה מסוגלת לשכוח: "הנפרולוגית עיינה בטופס שהבאתי איתי, ואמרה לי: 'הכל מצוין ממש', ואז קרעה את הדף והוסיפה: 'ולכן תבואי בעוד חמש עשרה שנה'."

איך הרגשתי?

"לא נבהלתי בכלל", מפתיעה אסתי. "במתנת חיים שיערו שזה מה שיקרה והכינו אותי לכך. אבל אני בדקתי את הנושא לעומק מבחינה רפואית והבנתי שבאמת אין ממה לחשוש. הייתי מגובה גם בברכות של רבנים ולכן הגבתי באופן מאופק. אמרתי לנפרולוגית: 'אני מכבדת את החלטתך ומבינה מה שאת אומרת, אבל יש עוד בתי חולים בארץ. אם אתם לא מעוניינים לאפשר לי - אנסה במקום אחר'. הנפרולוגית הייתה קצת בשוק, היא הסתכלה עליי, ואז לקחה את ארבעת הקרעים של הטופס ואמרה: 'קיצרתי לך, תבואי בעוד עשר שנים'. כמובן שלא הסכמתי. חזרתי ואמרתי: 'עוד השנה אתרום', ובכך הסתיימה הפגישה."

כשאסתי יצאה מבית החולים, הדבר הראשון שעשתה היה שיחה למתנת חיים, בה ביקשה שיקבעו לה תור לבית החולים הדסה. "במתנת חיים היו מאוד נעימים, אבל הם חששו שתהיה לי עוגמת נפש וזהוהירו אותי שגם בהדסה יתייחסו אליי כמו בבלינסון. למרות זאת לא חשבתי לרגע לוותר. חזרתי הביתה וסיפרתי לבעלי שבבלינסון דחו אותי, אבל בעזרת ה' אתרום דרך הדסה. אמרתי לו: 'זה יקרה השנה'. בעלי היה סקפטי, וכנראה בצדק. כי כשדיברתי עם מתאמת ההשתלות בהדסה היא אמרה לי: 'תשמעי, אנחנו באמת זקוקים לכליות, אבל את צעירה...' עזרתי אותה באמצע המשפט ואמרתי: 'שמעתי את זה מהרבה מאוד אנשים, ובכל זאת אני רוצה לתרום, ואני עוד אתרום'. מאז אותו יום לא גמרתי לנדנד לה בטלפונים. אני גם מתנדבת של עזר מציון ומסיעה נשים לבית החולים. בכל פעם שהזדמן לי להגיע להדסה, עליתי למחלקה ושאלתי אם יש חדש."

ראית שכל כך הרבה דוחים אותך, לא חששת שאולי באמת יש כאן בעיה בריאותית?

"לגמרי לא. הייתי שלמה ובטוחה בעצמי. קראתי כל כך הרבה חומרים על הנושא ובמשך שנים בדקתי אותו מכל הזוויות האפשריות. לא היה לי בכלל ספק שאני עומדת לתרום. האמת היא שבאופן כללי אני לא עקשנית וקל מאוד להזיז אותי מדעותיי. אבל הפעם המטרה הייתה ברורה לי לגמרי וידעתי שאף אחד לא ישכנע אותי אחרת. יותר מזה, היה ברור לי שאני רוצה לתרום כמה שיותר מהר, ידעתי שמדובר בחיים של בן אדם, אז איך אוכל להמתין?"

ואיך בעלך הגיב?

"בעלי ידע על כך מהרגע הראשון, הוא עמד מאחוריי כל הזמן ותמך מאוד. שנינו היינו בטוחים בעצמנו ולא היו לנו כלל ספקות."

האישור מתקבל

בסופו של דבר החליטו בהדסה לאפשר לאסתי לעבור את הבדיקות, והיא אכן נגשה אליהן במרץ רב. "החלטתי שאני מתמקדת במטרה ובתוך חודש ושבע סיימתי את כל הבדיקות שבמקרים אחרים

אינך יכול לתרום אליה? אתה עדיין יכול להציל חיים!

תרומות כספיות מאפשרות לנו לגייס תורמי כליה חדשים.

העברות בנקאיות:

בנק מרכנתיל-17
סניף כנפי נשרים-661
מספר חשבון 62951787
על שם "מתנת חיים"

צ'קים לפקודת מתנת חיים

יש לשלוח ל:

מתנת חיים
כנפי נשרים 15
ירושלים 9546427

עיגול לטובה:

קנו בכרטיס אשראי,
תעגלו לשקל הקרוב
ותשלחו לנו את האגורות!
<http://bit.ly/MC-RU>

סרוק את הקוד כדי לבצע תרומה
בטוחה בכרטיס אשראי

לתרומה מאובטחת באשראי:

<http://bit.ly/1TOusKD>

סרוק את הקוד כדי לבצע תרומה
בטוחה בכרטיס אשראי

סוף שנת המס! התרומות מוכרות לצורך החזרי מס בישראל, בארה"ב, בקנדה ובאנגליה

מוקד תרומות: *2716

judy@kilya.org.il

ניתן לתרום דרך 'נדרים פלוס' ו'קהילות'